

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Činnost veřejného ochránce práv jako národního equality body v ČR

Bc. Nikola Minářová

**Diplomová práce
2020**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Nikola Minářová**
Osobní číslo: **E18505**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Téma práce: **Činnost veřejného ochránce práv jako národního equality body v ČR**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analýza působnosti veřejného ochránce práv v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací (equality body). Bude provedena analýza statistik případů diskriminace řešených veřejným ochráncem práv a právní rozbor vybraných významných případů. Dále bude provedena komparace činnosti ombudsmana jako českého equality body s činností obdobných institucí ve vybraných evropských zemích. Bude provedena syntéza zjištěných poznatků.

Osnova:

- Rovné zacházení a zákaz diskriminace.
- Pojem equality body v evropském kontextu.
- Veřejný ochránce práv v České republice.
- Statistiky týkající se diskriminace.
- Vybrané významné případy týkající se diskriminace řešené ochráncem.
- Komparace činnosti equality body ve vybraných zemích.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- CHAMRÁTHOVÁ, A. Zákon o veřejném ochránci práv: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 204 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-401-2.
KÁDÁR, T. Equality bodies: A European phenomenon. In: International Journal of Discrimination and the Law, Vol 18, Issue 2-3, 2018. ISSN 1358-2291.
KVASNICOVÁ, J. Antidiskriminační zákon: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 372 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-879-6.
SLÁDEČEK, V. Zákon o Veřejném ochránci práv: komentář. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. 216 s. Beckovy malé komentáře. ISBN 978-80-7400-158-1.
ŠABATOVÁ, A. Ombudsman a lidská práva. V Brně: Doplněk, 2008. 200 s. ISBN 978-80-7239-229-2.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Martin Smíd, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd
Datum zadání diplomové práce: **2. září 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2020**

L.S.

---

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

---

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. září 2019

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2020

Bc. Nikola Minářová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce JUDr. Martinu Šmídovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, ochotu a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. V neposlední řadě bych chtěla také poděkovat své rodině a příteli za jejich trpělivost a podporu nejen při studiu.

ANOTACE

Diplomová práce analyzuje působnost veřejného ochránce práv v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací (equality body). V práci je provedena literární rešerše základních pojmů týkající se veřejného ochránce práv a diskriminace. Dále je provedena analýza statistik případů diskriminace řešených veřejným ochráncem práv a právní rozbor vybraných významných případů. Následně je provedena komparace činnosti ombudsmana jako českého equality body s činností obdobných institucí ve vybraných evropských zemích. Nakonec je provedena syntéza zjištěných poznatků.

KLÍČOVÁ SLOVA

Veřejný ochránce práv, equality body, ombudsman

TITLE

Activities of the Public Defender of Rights as National Equality Body in the Czech Republic

ANNOTATION

The diploma thesis analyzes the competence of the Public Defender of Rights in the field of equal treatment and protection against discrimination (equality body). The diploma thesis provides a literature review of basic terms concerning the Ombudsman and discrimination. Furthermore, the analysis of statistics of cases of discrimination solved by the Ombudsman is carried out and legal analysis of selected significant cases is performed. Subsequently, the Ombudsman's activities as a Czech equality body are compared with activities of similar institutions in selected European countries. Finally, the synthesis of the findings is carried out.

KEYWORDS

The Public Defender of Rights, equality body, ombudsman

OBSAH

ÚVOD	10
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
1.1 VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV	12
1.1.1 Působnost veřejného ochránce práv.....	13
1.1.2 Činnosti veřejného ochránce práv.....	14
1.1.3 Vznik a zánik funkce veřejného ochránce práv.....	15
1.1.4 Šetření veřejného ochránce práv.....	16
1.2 KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	18
1.2.1 Personální zastoupení.....	19
1.3 ANTIDISKRIMINAČNÍ ZÁKON	21
1.4 DISKRIMINACE.....	22
1.4.1 Formy diskriminace.....	24
1.5 EQUALITY BODY	27
1.6 PRÁVNÍ PROSTŘEDKY OCHRANY PŘED DISKRIMINACÍ	28
2 ANALÝZA STATISTIK PŘÍPADŮ DISKRIMINACE.....	29
2.1 STATISTIKY ČESKÉHO VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV.....	29
2.1.1 Desetileté působení veřejného ochránce práv	30
2.1.2 Deset let veřejného ochránce práv jako Equality body	35
2.2 PRÁVNÍ ROZBOR VYBRANÝCH VÝZNAMNÝCH PŘÍPADŮ.....	37
2.2.1 Diskriminace z důvodu zdravotního postižení	38
2.2.1 Diskriminace z důvodu etnického původu/rasy.....	41
2.2.2 Diskriminace z důvodu pohlaví	43
3 KOMPARACE ČINNOSTI OMBUDSMANA S ČINNOSTÍ OBDOBNÝCH INSTITUCÍ VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH	46
3.1 ŠVÉDSKO	49
3.1.1 Ombudsman pro rovnost (Equality Ombudsman of Sweden).....	51
3.2 FRANCIE	53
3.2.1 Boj proti diskriminaci a podpora rovnosti	55
3.3 POLSKO.....	58
3.3.1 Rovné zacházení a nediskriminace	59
4 SYNTÉZA ZJIŠTĚNÝCH POZNATKŮ.....	61
ZÁVĚR.....	64
POUŽITÁ LITERATURA	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Veřejný ochránci práv a jejich zástupci	20
Tabulka 2: Počty podnětů podle oblasti působnosti VOP	32
Tabulka 3: Počty vyřízených podnětů v letech 2008-2018	33
Tabulka 4: Ochráncem provedená opatření v letech 2009-2019	37
Tabulka 5: Přijetí instituce ombudsmana (VOP) podle roku a země	48

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma popisující postup šetření.....	18
Obrázek 2: Graf počtu přijatých podnětů v letech 2008-2018	30
Obrázek 3: Graf procentuálního zastoupení podnětů v působnosti/nepůsobnosti VOP.....	31
Obrázek 4: Graf informační telefonní linky VOP	34
Obrázek 5: Graf počtu podnětů diskriminace podle oblasti	35
Obrázek 6: Graf popisující počty podnětů dle diskriminačního důvodu.....	36

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

FO	Fyzická osoba
PO	Právnícká osoba
Sb.	Sbírka zákonů
Sp. zn.	Spisová značka
VOP	Veřejný ochránce práv

ÚVOD

Tématem této diplomové práce je v poslední době často diskutovaný Veřejný ochránce práv v České republice, který je ve světě označován nejčastěji jako ombudsman. Tento termín je velice rozšířený, a troufnu si říci, že ho zná v současné době snad každý. I přesto, že je většina lidí vědoma existence této instituce, jeho působení a činnost stále zcela nepatří do obecného povědomí občanů, mnohdy mohou vyvolávat nejasné či dokonce zkreslené představy. Domnívám se, že určitá část lidí nemá vůbec představu, v jakých odvětvích či problémech by jim mohl veřejný ochránce práv pomoci.

Lidská práva a svobody nebyly vždy samozřejmostí, a lidstvo za ně zaplatilo nemalou cenu, a proto je třeba o ně neustále usilovat a chránit je prostřednictvím zákonů. Instituce Veřejného ochránce práv má ve světě dlouholetou tradici. Vznik této instituce se datuje již do dob 18. století, k největšímu rozmachu došlo po konci světové války a poté se rozšířila do většiny zemí světa. V dnešní době je ombudsman osvědčeně považován za instituci, která by neměla scházet v žádném demokratickém státě.

V právním řádu České republiky se objevuje až v roce 1999, mnoho let po prvních pokusech o jeho vznik, schválením zákona č. 349/1999 Sb. o veřejném ochránci práv. Tento zákon nabyl účinnosti 28. února 2000. Od tohoto okamžiku byl již několikrát novelizován. V roce 2009 bylo do českého právního řádu implementováno právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace, k čemuž došlo prostřednictvím tzv. antidiskriminačního zákona. Do této doby neexistovala jednotná právní úprava zajišťující rovné zacházení a ochranu před diskriminací. Přijetí tohoto zákona byl pověřen veřejný ochránce práv a tím mu byla rozšířena jeho působnost též na věci práva pro podporu rovného zacházení a v důsledku toho i k výraznému zlepšení postavení v oblasti diskriminace. Veřejný ochránce práv se tímto stal tzv. Equality Body v České republice.

Diplomová práce je systematicky rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole je provedena literární rešerše, kde jsou charakterizovány základní pojmy veřejného ochránce práv a diskriminace. Dále je zde věnována pozornost působnosti a činnosti veřejného ochránce práv a také přiblížení všech pravomocí a dalších zvláštních oprávnění, které jsou s výkonem této funkce spojeny.

Druhá kapitola se zabývá analýzou působnosti veřejného ochránce práv v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací označovaného jako equality body, a analýzou statistik

případů diskriminace jím řešených. Dále je zde uveden právní rozbor vybraných významných případů.

Součástí třetí kapitoly je komparace činnosti veřejného ochránce práv jako českého equality body s činností obdobných institucí ve vybraných evropských zemích. Čtvrtá kapitola se zabývá syntézou zjištěných poznatků.

Cílem práce je analýza působnosti veřejného ochránce práv v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací (equality body). Bude provedena analýza statistik případů diskriminace řešených veřejným ochráncem práv a právní rozbor vybraných významných případů. Dále bude provedena komparace činnosti ombudsmana jako českého equality body s činností obdobných institucí ve vybraných evropských zemích. Bude provedena syntéza zjištěných poznatků.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Tato kapitola se věnuje vymezení základních pojmů, které jsou stěžejní pro tuto diplomovou práci. Zabývá se dvěma hlavními pojmy, prvním je veřejný ochránce práv České republiky v oblasti rovného zacházení (equality body) a druhým je diskriminace. Nejdříve je vymezen pojem Veřejný ochránce práv, jeho působnost, činnosti a šetření, která provádí. Součástí je i vymezení vzniku a zániku této funkce a jeho kancelář.

Následuje vymezení pojmu diskriminace a jejích forem. Dále je vysvětlen pojem antidiskriminační zákon, který s touto problematikou souvisí. Vymezení veškerých pojmů je provedeno formou literární rešerše.

1.1 Veřejný ochránce práv

V každé zemi je instituce Veřejného ochránce práv (ombudsmana) poněkud rozdílná, mohou se například lišit v rozsahu její působnosti, funkcemi či pravomocemi. Rozdíly mimo jiné vyplývají z rozdílných podmínek v dané zemi. Není proto přesně stanovená definice, která by se hodila do všech zemí. Právní zakotvení instituce Veřejného ochránce práv v České republice, jeho působnost a činnosti včetně postupu prováděných šetření nalezneme v zákoně č. 349/1999 Sb. ze dne 8. prosince 1999 o Veřejném ochránci práv, ze kterého při psaní vycházím.

Veřejný ochránce práv je samostatným, monokratickým, nezávislým a nestranným státním orgánem, stojícím mimo veřejnou správu a není tedy úřadem. Naopak je zákonem povolán k tomu, aby dohlížel na činnost veřejné správy a kontroloval ji. Původním účelem bylo dohlížení na dodržování zákonů a plnění úředních povinností. Ochrana před špatnou správou se k tomu připojila později. [34]

Veřejný ochránce práv chrání osoby před jednáním úřadů a dalších institucí, uvedených v zákoně č. 349/1999 Sb., ze dne 8. prosince 1999 o Veřejném ochránci práv, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy. Chrání i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod. Základní principy demokratického právního státu jsou vyjádřeny v čl. 2 odst. 3 Ústavy a v čl. 3 odst. 2 a odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Od roku 2009 Veřejný ochránce práv ochraňuje před diskriminací a rovněž přispívá k prosazování práva na rovné zacházení. [3]

Veřejný ochránce práv by měl splňovat následující znaky. Měl by být nestranný a politicky nezávislý, a za výkon své funkce odpovídá Poslanecké sněmovně. Jeho práce by měla být prováděna neformálně, rychle a levně. Nemůže měnit rozhodnutí orgánů, může však podávat návrhy na zrušení jakéhokoliv právního předpisu, či pouze jeho části, vyjma zákona. [3]

1.1.1 Působnost veřejného ochránce práv

Působnost veřejného ochránce práv vymezuje taktéž zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, kde v §1 vymezuje, jakou kontrolu a proti komu vykonává. Působnost je tzv. pozitivní či negativní, kde pozitivní působností rozumíme orgány, na které se působnost VOP vztahuje, dohlíží na ně a kontroluje je. Na druhé straně negativní vymezení naopak vylučuje orgány, na které se jeho působnost nevztahuje. [8]

Působnost se vztahuje na:

- ministerstva a jiné správní úřady s působností pro celé území ČR včetně správních úřadů jim podléhajících,
- orgány územních samosprávných celků při výkonu státní správy,
- Českou národní banku, působí-li jako správní úřad,
- Radu pro rozhlasové a televizní vysílání,
- Armádu ČR,
- Policii ČR,
- Vězeňskou službu ČR,
- Hradní stráž,
- zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova, ochranné léčení, zabezpečování detence,
- policejní cely, zařízení pro zajištění cizinců, azylová zařízení,
- zařízení sociálních služeb, zdravotnická zařízení, zařízení sociálně-právní ochrany dětí,
- veřejné zdravotní pojišťovny. [3]

Působnost veřejného ochránce práv se v žádném případě nevztahuje na:

- prezidenta republiky,
- Parlament,
- Vládu,
- Nejvyšší kontrolní úřad,

- státní zastupitelství,
- na Zpravodajské služby ČR,
- orgány činné v trestním řízení,
- soudy s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů. [3]

Jednou z provedených novel antidiskriminačního zákona, který si později představíme, byla v roce 2009 rozšířena působnost veřejného ochránce práv i ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací. Tím se veřejný ochránce práv stal tzv. Equality Body pro Českou republiku. [6]

1.1.2 Činnosti veřejného ochránce práv

Ochránce chrání osoby (FO i PO) před jednáním úřadů a dalších vymezených institucí, pokud je toto jednání v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy nebo pokud jsou tyto úřady nečinné. Nečinnost znamená, nekonání úřadu v případech, kdy by konat měl. Toto vymezení má poskytnout ochránci tzv. funkční oporu, aby zasáhl v jakékoliv situaci, má-li podezření, že úřad postupoval nesprávně, a to i v případě, že by se mohlo jednat pouze o drobné pochybení či porušení zákona.[3] [9]

Provádí také preventivní systematické návštěvy míst, kde mohou být lidé omezováni na svobodě, a usiluje o respektování jejich základních práv. Cílem je posílit ochranu před špatným, nelidským a ponižujícím zacházením, také před mučením, krutým jednáním či před trestáním. Výsledkem návštěv by měla být doporučení, jak zlepšit ochranu a postavení těchto osob.[3]

Ochránce také provádí sledování výkonu správního vyhoštění a zajištění cizinců, kteří vykonávají trest odnětí svobody či byli vzati do vyhošťovací vazby. Cílem je zajistit respektování práv zajištěných a vyhošťovaných cizinců, posilovat ochranu zranitelných osob, zvyšovat standard zacházení a dodržování mezinárodních závazků ČR v této oblasti.[3]

Ochránce rovněž přispívá k prosazování práva na rovné zacházení a ochraně před diskriminací. Systematicky se také zabývá problematikou práv lidí se zdravotním postižením a naplňování mezinárodních smluv upravujících práva osob se zdravotním postižením. V neposlední řadě také vykonává působnost ve věcech práva na volný pohyb občanů a jejich rodinných příslušníků v rámci Evropské Unie a Evropského hospodářského prostoru. [3]

Veřejný ochránce práv jedná z vlastní iniciativy či na základě podnětu.[3]

1.1.3 Vznik a zánik funkce veřejného ochránce práv

Volba Veřejného ochránce práv nemá v českém právním řádu obdobu, je to relativně složitý mechanismus, který má zaručit větší nezávislost a rozmanitost návrhů. Veřejný ochránce práv je volený na období šesti let Poslaneckou sněmovnou, a to maximálně na dvě po sobě bezprostředně jdoucí funkční období. Není však vyloučeno, že by osoba nemohla být zvolena i potřetí či počtvrté, musí mezi tím však být zvolena jiná osoba. [8] [9]

Veřejný ochránce je volen ze čtyř kandidátů, kteří musí splňovat podmínku volitelnosti do Senátu, tzn. mít občanství v ČR, dovršení věku čtyřiceti let a aktivního volebního práva. Na Ochránce nejsou kladeny žádné speciální požadavky ohledně odbornosti či vzdělání. Dva kandidáti jsou navrhováni prezidentem České republiky a další dva Senátem. (shodné návrhy jsou přípustné). Může se proto stát, že budou navrženi kandidáti pouze dva nebo tři.[3] [9]

Mandát veřejného ochránce práv by se neměl překrývat s volebním obdobím. Volební období Poslanecké sněmovny je čtyřleté. Funkční období veřejného ochránce jej přesahuje o dva roky, což prokazuje určitý znak absence politického vlivu a případných politických plánů. [9]

Funkce ochránce je neslučitelná s funkcemi prezidenta republiky, senátora, soudce, poslance, s jakoukoliv další činností ve veřejné správě včetně výdělečných aktivit (vyjma stanovených výjimek) a ochránce také nesmí být člen žádné politické strany. Pokud by vykonával některou z těchto činností, mohlo by to mít vliv na jeho nestrannost a nezávislost. To by mělo za následek zánik jeho funkce. Ochránce musí skládat slib a to nejpozději do deseti dnů od zvolení, v rámci tohoto slibu je mimo jiné právě nestrannost a nezávislost také slibována. Slib skládá do rukou předsedy Poslanecké sněmovny, který je podmínkou pro výkon této funkce. Jeho volební období tedy začíná až po složení slibu, nikoliv jeho zvolením. [3] [8]

Pozbytí funkce je vymezeno taxativně. Veřejný ochránce své funkce pozbývá po uplynutí funkčního období, dále pokud byl ochránce odsouzen pro trestný čin, přestal být volitelným do senátu, ujal se některé funkce, která je neslučitelná s výkonem Ochránce, nebo se sám této funkce vzdal. Uvolní-li se funkce Ochránce ještě před koncem jeho funkčního období z výše taxativně vymezených důvodů, z vlastní vůle nebo z důvodu úmrtí, koná se volba nového Ochránce do šedesáti dnů od toho okamžiku. [3]

1.1.4 Šetření veřejného ochránce práv

Veřejný ochránce práv jedná na základě podnětu či z vlastní iniciativy. Z vlastní iniciativy může zahájit šetření například, dozví-li se o nějakém případě z médií nebo i v situacích kdy je vzhledem k duševnímu či zdravotnímu stavu, věku nebo jiným podobným okolnostem snížena svéprávnost těchto osob. Aby však nedošlo k zahlcení Ochránce, existují určitá funkční omezení, na čí podnět může jednat a provádět šetření. Jedná na základě podnětu adresovaného poslanci, senátorovi, některé z komor Parlamentu, který je ochránci postoupili, nebo na základě podnětu FO či PO jemu adresovaného. Nejedná tedy na podnět třetí osoby, který by vedl ve prospěch někoho jiného, v tomto případě může také zahájit šetření z vlastní iniciativy. Právo obrátit se na ochránce s písemným podnětem nebo také ústně do protokolu, ve věci, která patří do jeho působnosti, může každý a to bez poplatku. Podnět může být podán i elektronicky, buď pomocí interaktivního formuláře či do datové schránky. Podnět může být taktéž doručen osobně do podatelny Kanceláře či faxem. Ochránčova povinnost je také přijímat a vyřizovat petice.[3] [9] [38]

Podnět musí splňovat určité obsahové a formální náležitosti. Mezi obsahové náležitosti můžeme zařadit vylíčení podstatných okolností věci, která musí spadat do působnosti ochránce. Musí být stěžovatelem sděleno, zda byla tato věc předložena jinému státnímu orgánu, a také s jakým výsledkem, a s tím i související třetí náležitost, že již neúspěšně stěžovatel vyzval úřad k nápravě. Mezi formální náležitosti patří označení úřadu, či údaje totožnosti osoby, již se podnět týká a identifikace stěžovatele. Obsahové náležitosti slouží jako podklady k posouzení zda má být šetření zahájeno nebo podnět odložen. Těmito náležitostmi se značně urychluje celý postup, protože si Ochránce nemusí potřebné podklady získávat sám.[3] [38]

Pokud některé z náležitostí podnětu nebyly splněny, může ochránce podnět odložit. Odložení podnětu může být z rozhodnutí Ochránce, nebo v některých případech podněty musí být odloženy ze zákona. Odložit podnět může, pokud i po vyzvání nebyly řádně doplněny chybějící náležitosti ve stanovené lhůtě. Mezi další důvody, kdy může být podnět odložen je fakt, že podnět je neopodstatněný, podnět se týká věci, která již jednou byla ochráncem prošetřována nebo byl již projednaný a rozhodnutý soudem. Dále může být odložen, pokud jsou záležitosti v podnětu starší než jeden rok. Podnět musí být ze zákona odložen v případě, nespadá-li věc, které se podnět týká, do jeho působnosti nebo pokud se netýká osoby, která podnět podala, ochránce v písemném vysvětlení vysvětlí stěžovateli, proč v dané věci nemůže

nic udělat a také mu doporučí, jak by mohl svůj problém jinak řešit. Proti odložení podnětu nelze podávat opravný prostředek. [3] [9] [38]

Jsou-li splněny všechny požadavky a podmět spadá do působnosti veřejného ochránce práv, zahájí se šetření. O takto zahájeném šetření jsou úřady i stěžovatel vždy písemně informováni. Během šetření jsou shromažďována fakta, mohou se provádět místní šetření a jsou od úřadů získávány potřebné důležité dokumenty. S vědomím úřadů má Ochránce oprávnění vstupovat do všech prostor úřadů a v průběhu všech šetření může nahlížet do spisů, klást otázky zaměstnancům a rozmlouvat s osobami umístěnými v zařízeních. Tyto činnosti může provádět bez předchozího upozornění, dále pak může žádat úřady o poskytnutí informací či vysvětlení, o provedení důkazů či úkonů, o předložení spisů, písemností atd. Úřad musí ve stanovené lhůtě poskytnout, vše co Ochránce požaduje. Všechny orgány či osoby vykonávající veřejnou správu, jsou v rámci mezí své působnosti povinni poskytnout pomoc (součinnost), pokud si ji Ochránce při šetření vyžádá. Veškerá zjištění jsou následně vyhodnocována.[3] [9] [38]

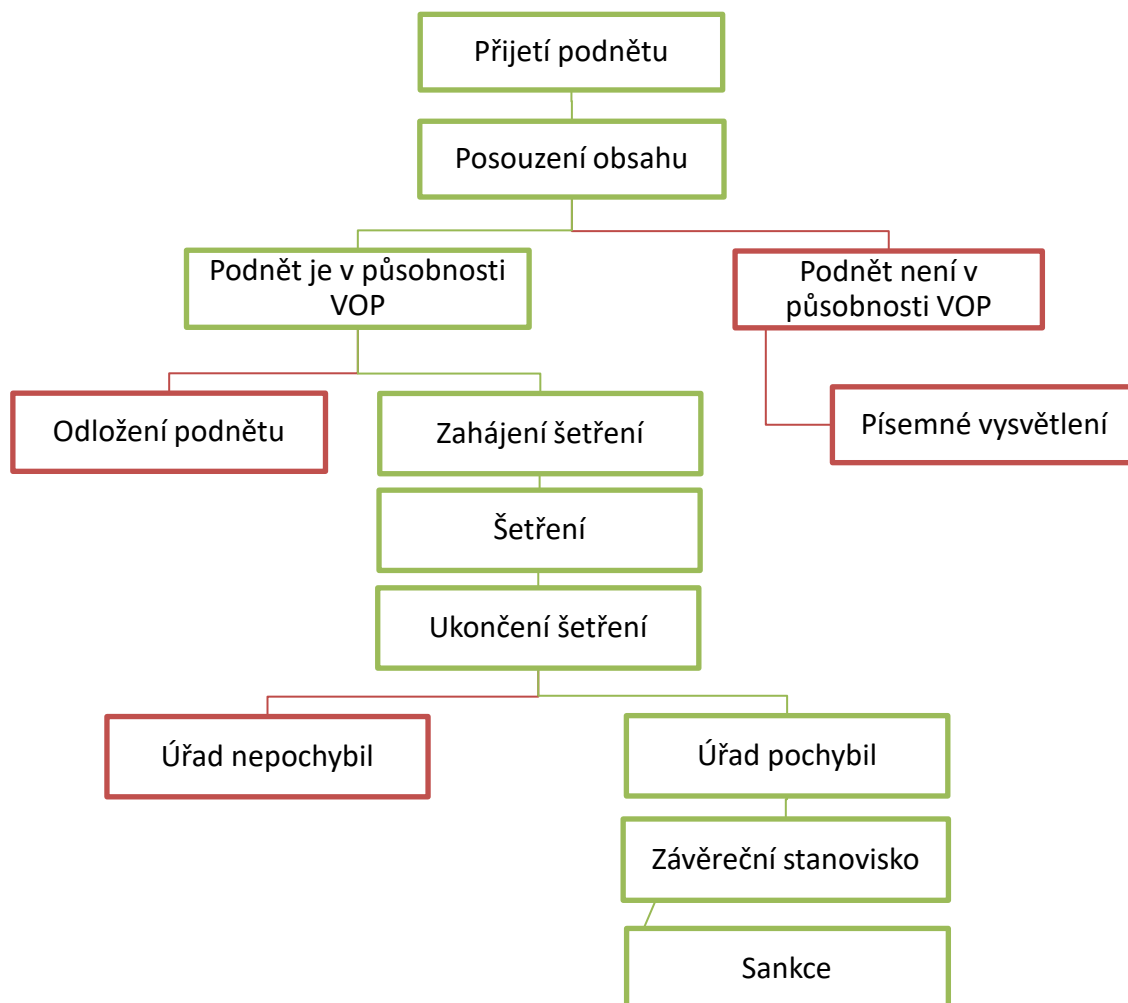
Veškeré poznatky a právní názor Ochránce jsou na závěr shrnuty ve Zprávě o výsledku šetření, je zde zahrnuto, zda úřad pochybil či nikoliv. Jestliže úřad nepochybil a nebyly zjištěny žádné závady ze strany úřadu, je zaslána písemná zpráva stěžovateli i všem úřadům, kterých se toto vyšetření týkalo. V tomto případě Zpráva o výsledku šetření celou kauzu ukončuje, pouze v případě, nedošlo-li k pochybení. V dopise pro stěžovatele je zachyceno, proč byl postup úřadu správný a je uvedeno posouzení Ochránce, jak k tomuto závěru dospěl (zákony, kterými se řídil). V dopise pro úřad je pouze neodůvodněně oznámeno, že nebylo shledáno žádné pochybení. Naopak, pokud úřad pochybil (jednal v rozporu s právními předpisy, s principy demokratického právního státu a dobré správy, nebo se dopustil nečinnosti), ochránce ho žádá, aby ve třiceti denní lhůtě vyrozuměl o krocích, které podnikne k napravení chybného stavu. Zde je poskytnut prostor úřadu, aby vyjádřil Ochránci svůj pohled na věc a stanovil dostačující opatření k nápravě. Jím stanovená, dostačující opatření jsou přijata a kauza je ukončena písemným vyjádřením. [3][2] [9] [38]

V situaci, kdy úřadem navržená opatření nejsou shledána jako dostačující nebo se úřad ve lhůtě třiceti dní nevyjádří či nenapravit pochybení, je zpracováno tzv. závěrečné stanovisko, v němž ochránce sám doporučuje vhodná opatření k nápravě a žádá úřad o jejich realizaci. Poté opět běží třiceti denní lhůta na vyjádření k tomuto stanovisku, o tomto postupu je vyrozuměn i stěžovatel. Nedojde-li opět po uplynutí této lhůty k nápravě, následuje sankce.

Mohou nastat dva typy sankcí. O této situaci je informován nadřízený orgán chybujiícího úřadu, v případě že takový orgán není, je informována Vláda, nebo může být případ medializován. [3] [9] [38]

Pro jednodušší orientaci je zde uvedeno schéma, shrnující tento proces.

Obrázek 1: Schéma popisující postup šetření

Zdroj: Vlastní zpracování podle [39]

1.2 Kancelář Veřejného ochránce práv

Kancelář Veřejného ochránce práv je organizační složkou státu, založená za účelem organizačního, odborného a technického zabezpečení činnosti Veřejného ochránce práv. Její sídlo se nachází v Brně, je to jediné místo, kde se tato kancelář nachází. V Brně se nacházejí vrcholné justiční instituce, kancelář ochránce sem byla symbolicky zařazena. V jiných městech provádí pouze šetření, setkává se s občany či pořádá vzdělávací akce. Čelem kanceláře je vedoucí kanceláře, který ji zastupuje na venek, je jmenován a odvoláván Ochráncem. Vedoucí Kanceláře může pro potřeby ochránce jmenovat asistenty,

volí a odvolává vedoucí jednotlivých organizačních útvarů, nakládá s majetkem. Je nadřizený všem zaměstnancům Kanceláře a za své činnosti odpovídá Ochránci. [3][8][9]

Součástí Kanceláře je sekretariát Veřejného ochránce práv a jeho zástupce, sekretariát vedoucího kanceláře, útvar interního auditu, právní sekce, odbor administrativních a spisových služeb a odbor vnitřní správy zabezpečující vnitřní chod této kanceláře a odbor péče o zaměstnance. Organizační struktura kanceláře je upravena organizačním řádem. Činností sekretariátu veřejného ochránce práv je vedení jeho Ochráncova osobní korespondence, vyhotovování zápisů z porad, příprava a organizace programů ochránce a styk se zaměstnanci či externími osobami, vypracování podkladů pro informování veřejnosti o jeho činnosti, zajišťování styku se sdělovacími prostředky aj. Právní sekce je členěna na odbory, protože se vypořádává s velkým rozsahem agendy. Odbor administrativních a spisových služeb a odbor vnitřní správy se také dále člení. Podrobná organizační struktura a vymezení činnosti je uvedena v příloze A na konci této diplomové práce. [3]

Všichni spolupracovníci v Kanceláři včetně Veřejného ochránce práv ve všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu své funkce, a to i po ukončení výkonu této funkce, musí dodržovat mlčenlivost. Mlčenlivost je určena především k ochraně soukromí, zájmů státu či pro důvěrnost prováděného šetření. Pouze předseda Poslanecké sněmovny může zprostit Ochránce mlčenlivosti v případech, je-li to nutné. [9]

Financování činnosti ochránce pochází ze samostatné kapitoly státního rozpočtu. Tímto je zajišťována hospodářská nezávislost. [9]

1.2.1 Personální zastoupení

První a druhé kolo voleb Veřejného ochránce práv v roce 2000 bylo neúspěšné, ze čtyř kandidátů ani jeden neobdržel dostatečný počet hlasů. Poté byli navrženi noví kandidáti. V roce 2000 byl nakonec zvolen prvním veřejným ochráncem práv JUDr. Otakar Motejl a následně v roce 2001 byla zvolena zástupkyní historicky prvního českého veřejného ochránce práv Mgr. Anna Šabatová Ph.D. Tuto funkci zastávali celé funkční období. [8]

Zatímco JUDr. Otakar Motejl po skončení funkčního období znovu kandidoval a byl zvolen, Mgr. Anna Šabatová, Ph.D. podruhé již nekandidovala a na místo zástupkyně byla v roce 2007 zvolena RNDr. Jitka Seitlová. V roce 2010 stávající český ombudsman zemřel a následovaly nové volby na pozici veřejného ochránce práv, které byly v prvním kole neúspěšné. Úspěšné zvolení proběhlo až ve druhém kole a do funkce byl zvolen JUDr. Pavel Varvařovský, který v roce 2013 odstoupil z funkce. [8] [42]

V tomtéž roce byl zástupcem Veřejného ochránce práv zvolen JUDr. Stanislav Křeček, který v plném rozsahu vykonával činnost veřejného ochránce v době mezi odstoupením stávajícího ochránce a volbami nového ochránce. Nástupkyní se stala Senátem navržena Mgr. Anna Šabatová. V roce 2014 byla ve druhém kole zvolena veřejnou ochránkyní práv a tuto funkci zastávala od 18. února 2014 do 18 února 2020. [40] [41][42]

Po skončení šestiletého mandátu veřejné ochránkyně práv Mgr. Anny Šabatové, se současným veřejným ochráncem práv stal JUDr. Stanislav Křeček, který do 3. prosince 2019 zastával funkci zástupce veřejného ochránce práv. Do funkce nového veřejného ochránce práv byl navrhnut prezidentem Milošem Zemanem, a zvolen byl ve druhém kole, kdy získal 91 hlasů ze 175 odevzdaných a porazil tak kandidáta Senátu Víta Alexandra Schorma. Následně 19. února 2020 složil slib do rukou místopředsedy Poslanecké sněmovny Vojtěcha Filipa, a od tohoto dne zastává funkci současného veřejného ochránce práv. Zástupkyní je od 4. prosince 2019 Mgr. Monika Šimůnková. [18] [43] [45]

Níže je uvedena tabulka pro přehledné představení Veřejných ochránců práv a jejich zástupců v České republice včetně dob, kdy tuto funkci zastávali.

Tabulka 1: Veřejný ochránce práv a jejich zástupci

Veřejný ochránce práv	Zástupce veřejného ochránce práv
JUDr. Otakar Motejl Ve funkci: 2000 - 2010	Mgr. Anna Šabatová Ve funkci: 2001 - 2007
JUDr. Pavel Varvařovský Ve funkci: 2010 - 2013	RNDr. Jitka Seitlová Ve funkci: 2007 - 2013
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D. Ve funkci: 2014 - 2020	JUDr. Stanislav Křeček Ve funkci: 2013 - 2019
JUDr. Stanislav Křeček Ve funkci: od roku 2020	Mgr. Monika Šimůnková Ve funkci: od roku 2019

Zdroj: Vlastní zpracování podle [41]

Zástupce veřejného ochránce práv

V době nepřítomnosti Ochránce je v plném rozsahu zastoupen zástupcem, který může být Ochráncem pověřený výkonem části působnosti. Zástupce by tak měl zajistit nepřetržitý a řádný výkon funkce a měl by stejně jako ochránce vykonávat tuto činnost nezávisle a nestranně. Je volen stejně tak jako Ochránce Poslaneckou sněmovnou, kde dva kandidáti jsou rovněž navrhováni prezidentem a další dva Senátem. Ochránce, které ho má zastupovat,

může ve volbě učinit pouze nezávazné doporučení, ale z hlediska zákona se jeho názor nemusí brát v potaz. [3][9]

1.3 Antidiskriminační zákon

Před přijetím antidiskriminačního zákona byla diskriminace upravena již v řadě předpisů. V české legislativě je jedním z nejznámějších předpisů, kde je zakotven zákaz diskriminace, Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku. Listina základních práv a svobod vymezuje právo každé osoby na rovné zacházení a zákaz diskriminace. Zákazy konkrétních forem diskriminace se objevují v dalších zákonech. [10][22]

V návaznosti na Listinu základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy byl po dlouhých vyjednáváních v Parlamentu ČR dne 17. června 2009 přijat zákon 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací, obecně známý jako antidiskriminační zákon. Tento zákon nabyl účinnosti 1. září 2009. Antidiskriminační zákon by měl zajistit právo na rovné zacházení, které lze definovat jako přijetí účinného opatření, které je s ohledem na dobré mravy možno požadovat a která jsou podmínkou ochrany před diskriminací. [6][10]

Antidiskriminační zákon je systematicky rozdělen, součástí tohoto zákona jsou obecná ustanovení, která vymezují předmět úpravy tohoto zákona, základní pojmy, přípustné formy rozdílného zacházení vymezující co není diskriminací, a součástí obecného ustanovení je i zásada rovného zacházení pro muže a ženy v systémech sociálního zabezpečení pracovníků. Další část je věnována právním prostředkům ochrany před diskriminací, přechodným ustanovením, a ustanovením o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím tohoto zákona. Například změně zákona o VOP, občanského soudního řádu či o změnách zákona o pojišťovnictví. V závěru se zde nachází část stanovující účinnost tohoto zákona. [10]

Účelem tohoto zákona je poskytnout komplexní ochranu před diskriminací včetně sjednocení definic diskriminace a jejich forem, vymezením toho co je a co není diskriminace včetně stanovených výjimek, dále určuje instituci, která se zabývá ochranou před diskriminací a definuje práva obětem diskriminačního jednání. Na základě tohoto zákona se diskriminací rozumí: diskriminace přímá a nepřímá, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci. Všechny tyto pojmy jsou definované v následující kapitole.[10]

Antidiskriminační zákon vymezuje zakázané diskriminační důvody taxativně, kdežto například občanský zákoník, obecně hovoří o zákazu jakékoliv diskriminace. Zákaz podle zákoníku práce je tedy širší co se týká výčtu důvodů než je antidiskriminační zákon, který udává konkrétnější důvody, proto se také v některých částech občanský zákoník odkazuje právě na antidiskriminační zákon. [6]

Podle antidiskriminačního zákona platí zákaz diskriminačního chování ve věcech týkajících se zaměstnání, vzdělání, podnikání a jiných samostatně výdělečných činností, v sociální oblasti a zdravotní péči, poskytování zboží a služeb včetně bydlení pokud jsou nabízeny veřejnosti a ve veřejné správě, v činnostech odborových organizací či profesních komor. [10]

V České republice se můžeme setkat i s dalšími zákony, které regulují diskriminaci. Vedle antidiskriminačního zákona působí celá řada dalších předpisů, které upravují ochranu před diskriminací. Jedná se například o již zmiňovaný zákoník práce, dále o služební zákon, o zákon o zaměstnanosti, zákon o ochraně spotřebitele či zákon o přestupcích, ve vzdělávání jde o školský zákon, zákon o vojácích z povolání a další. [22] [35]

1.4 Diskriminace

Význam slova diskriminace, vycházející z latinského názvu *discriminare*, můžeme chápat jako „rozlišovat“, „rozdělovat“ či „dělat rozdíly“. Jedná se například o rozlišování, které poškozuje jednotlivce nebo skupinu lidí na základě nějakého měřítko, tzv. diskriminačního znaku. Diskriminací se obecně rozumí porušení práva na rovné zacházení. Diskriminace je tedy odlišné (rozdílné), morálně vadné, právem zakázané zacházení s lidmi ve vymezených srovnatelných situacích na základě diskriminačních znaků.[22]

Diskriminace je definována jako *„takové jednání či opomenutí spočívající v neoprávněném rozlišování či znevýhodňování určité skupiny ve vztahu ke skupině jiné, jež ve svém důsledku může přivodit jedinci či celé skupině újmu peněžité či nepeněžité povahy. [5]*

Problematika diskriminace je spojována s několika oblastmi neboli znaky. Těmito znaky podle antidiskriminačního zákona jsou:

- věk,
- pohlaví (včetně těhotenství, mateřství, otcovství),
- národnost,

- víra,
- náboženství (náboženské vyznání),
- etnický původ,
- rasa,
- zdravotní postižení,
- světový názor,
- sexuální orientace. [10]

U každého znaku se individuálně posuzuje, zda se jedná či nejedná o diskriminaci, vzhledem k přípustným formám rozdílného zacházení, kde se může něco jevit jako diskriminace a ve skutečnosti tomu je jinak (existuje objektivní či legislativní odůvodnění). Přípustné formy rozdílného zacházení vymezují, kdy se o diskriminaci zpravidla nejedná.

Důsledkem výše zmíněných diskriminačních znaků, je zásah do lidské důstojnosti či plýtvání potenciálem. Další zákony regulující diskriminaci obsahují i jiné důvody než ty, které vymezuje antidiskriminační zákon, jsou jimi například majetek, členství v odborových organizacích či v politických stranách a hnutích, rodinný stav atd. [35]

Diskriminace z důvodu rasy, etnického původu a národnosti navazuje na úpravu v Listině základních práv a svobod a doplňuje tyto existující prostředky v právním řádu, tyto diskriminační znaky jsou považovány za nejsilnější důvody vedoucí k diskriminaci, a je jí přikládána dokonce větší míra ochrany než u diskriminačního znaku „pohlaví“ či ostatním znakům. [6]

V širším slova smyslu se součástí diskriminačního znaku „pohlaví“ bere i těhotenství či rodičovství. Zákaz diskriminace podle pohlaví představuje zákaz rozlišování mezi muži a ženami, a to především v situacích, kdy by tělesné rozdíly neměly hrát žádnou roli. Naopak v některých situacích je namísto biologické odlišnosti mezi muži a ženami brát v úvahu. Posuzovat, zda je rozlišování mezi muži a ženami v některých situacích přípustné a v některých naopak protiprávní je mnohdy velice obtížné.[6]

Věk je jeden z diskriminačních znaků, který se na rozdíl od ostatních nezávisle na vlastní vůli neustále mění. S diskriminací na základě věku se mohou setkat nejen lidé pokročilého věku, ale také mladiství, tudíž zákaz diskriminace na základě věku chrání jedince v obecné rovině a to v jakémkoliv věku. [6]

Náboženské vyznání, víra a světový názor na rozdíl od věku, který se mění nezávisle na vlastní vůli, jsou volně proměnitelná, protože svůj postoj založený na víře či světónázoru člověk přijímá z vlastní vůle. Problematika týkající se náboženství je velice široká. [6]

Zdravotní postižení je velice specifický diskriminační důvod. Za zdravotní postižení je považováno takové postižení, které má povahu tělesnou, mentální, smyslovou, duševní či jiné postižení, které by mohlo bránit nebo brání v právu na rovné zacházení. Dále se bere v úvahu faktor času. Takové postižení, které je antidiskriminačním zákonem chráněno, by mělo být dlouhodobé. [6]

Diskriminace z důvodu sexuální orientace zasahuje do velice intimní sféry jedince, a diskriminací z tohoto důvodu se hluboce zasahuje do integrity a soukromí člověka. Patří mezi velmi specifické důvody, protože stejně tak jako víra či světónázor nemusí být na osobě na první pohled patrný. [6]

1.4.1 Formy diskriminace

Diskriminace se nejčastěji rozlišuje na přímou a nepřímou. Hranice mezi přímou či nepřímou diskriminací není vždy zcela patrná. Znakem, který podstatně odlišuje přímou diskriminaci od nepřímé, je důvod rozlišování. Kde na rozdíl od přímé diskriminace, se v nepřímé diskriminaci rozlišuje na základě jiného než diskriminačního znaku, avšak důsledky dopadají na skupinu, která je zakázaným diskriminačním důvodem vymezená. Kromě přímé a nepřímé diskriminace lze také vnímat diskriminaci jako pozitivní a negativní. Dle antidiskriminačního zákona se za diskriminaci považuje také obtěžování (včetně sexuálního obtěžování), pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci. [6]

Přímá diskriminace

O přímou diskriminaci se jedná, zachází-li se s jednou osobou méně příznivě, než by se ve srovnatelné situaci zacházelo či zachází, s jinou osobou, a to z důvodů, které zákon zakazuje a chybí pro mě objektivní a rozumné odůvodnění. Zakázaný důvod nemusí být přímo zmíněn, ale může vyplývat z jiných skutečností. Za diskriminaci je také považováni jednání, kdy se s osobou zachází méně příznivě na základě domnělého důvodu, podle některého z diskriminačních znaků. Přímou diskriminací rozumí i rozlišování či znevýhodňování, které může mít nejen formu jednání ale i opomenutí. [6][10]

Jaké jednání můžeme označit za přímou diskriminaci, určují charakteristické znaky přímé diskriminace, jsou jimi:

1. odlišné/nepříznivé zacházení (včetně opomenutí),
2. ve srovnatelné situaci,
3. ze zakázaného (diskriminačního) důvodu,
4. k tíži jednotlivce,
5. nelze ospravedlnit legitimním cílem ani přiměřeností odlišného zacházení ve vztahu k tomuto cíli. [1] [24]

Nepřímá diskriminace

O nepřímou diskriminaci se jedná, je-li jednání či opomenutí, kdy je osoba z důvodů uvedených v antidiskriminačním zákoně znevýhodněna oproti ostatním, na základě zdánlivě neutrálního kritéria, praxe, zvyklosti či ustanovení, neodůvodnitelného legitimním cílem nebo prostředky k dosažení daného cíle jsou zbytné a nepřiměřené. [6]

Jaké jednání můžeme označit za nepřímou diskriminaci, určují znaky, jsou jimi:

1. zacházení či jednání,
2. založené na neutrálním kritériu, ustanovení, zvyklosti či praxi,
3. které vede ke znevýhodnění osoby/skupiny (nepříznivý dopad),
4. z některého zakázaného důvodu,
5. toto zacházení nelze odůvodnit legitimním cílem nebo prostředky k dosažení daného cíle jsou nepřiměřené. [1] [23]

Dále se v rámci nepřímé diskriminace můžeme setkat s nepřímou diskriminací z důvodu zdravotního postižení. Tím se rozumí odmítnutí nebo opomenutí přijmout přiměřená opatření, aby osoba se zdravotním postižením měla přístup k určitému zaměstnání či aby mohla využít služeb určených pro veřejnost. Není považováno za diskriminaci pouze v případě, že by takové opatření přinášelo nepřiměřené zatížení, při posuzování takového zatížení se bere v úvahu finanční únosnost pro realizátora, dostupnost finanční i jiné pomoci, míra užítku osoby s postižením, kterou by realizace přinesla apod. [10]

Pozitivní a negativní

Pozitivní diskriminací se rozumí upřednostňování jednotlivců nebo skupin na úkor ostatních. Může se jednat o zlepšování podmínek určitých domněle znevýhodněných skupin obyvatelstva, s cílem poskytnout jim rovné příležitosti či snížit diverzitu, je uplatňována tzv. pozitivní akce. [6] [13]

Přiměřené opatření není pozitivní akcí. „...většina druhů pozitivních akcí je zaměřena na členy nějaké zranitelné nebo nedostatečně zastoupené skupiny, přiměřené opatření má vždy individuální charakter.“ [2]

Negativní diskriminace je spjata se zákonnými normami, běžně se jedná o rozličné typy omezování či vyloučení skupin či osob, a tímto jednáním dochází k omezování jejich práv. Pozitivní tedy zajišťuje rovné zacházení, kdežto negativní se snaží diskriminaci vyvarovat. [6] [13]

Obtěžování a pronásledování

Tato dvě jednání jsou zaměřena proti lidské důstojnosti, sebevědomí, cti a sebeúctě osoby, které vyplývá z důvodů, v nichž je diskriminace zakázána. Obtěžování může mít více podob, může mít podobu psaného či verbálního projevu, chování či gesta, takové jednání musí být dostatečně závažné.[14]

Za obtěžování je obecně považováno nežádoucí chování, jehož důsledkem či záměrem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření nepřátelského, urážlivého, ponižujícího nebo zastrahujícího prostředí. Dále je za obtěžování považováno takové jednání, chování, které může být oprávněně vnímáno jako podmínka určitého rozhodnutí ovlivňující výkon práv a povinností vyplývajících z právních vztahů. Za určitý druh diskriminace se považuje také obtěžování sexuální, které lze vymezit jako nežádoucí jednání se sexuální povahou. [35]

Pronásledováním je nepříznivé zacházení s osobou, postih nebo znevýhodnění jako reakce na to, že osoba uplatnila své právo podle antidiskriminačního zákona. [35]

Pokyn a navádění k diskriminaci

V těchto dvou formách, které jsou v otázkách diskriminace novými pojmy, nelze předvídat, kdo se takového protiprávního jednání dopustí. Pokynem k diskriminaci je využití nadřízeného postavení na osobu podřízenou, která vede k diskriminaci třetí osoby. Důležité je, že za diskriminaci třetí osoby odpovídá iniciátor, vedle osoby, která se ve skutečnosti jednání dopustila, nikoliv místo ní. Odpovídá tak za pokyn i v případě, kdy k samotné diskriminaci

ani nedojde. Na rozdíl od pokynu, se u navádění k diskriminaci se nejedná o vtaah mezi nadřízeným a podřízeným. Navádění se dopouští přímo ten, kdo někoho podněcuje nebo přesvědčuje, aby diskriminoval jinou osobu.[6][14][35]

1.5 Equality body

Pojem pochází z práva Evropské unie, avšak s přesnou definicí se nesetkáme. Prosazovat právo na rovné zacházení a chránit osoby před diskriminací, je v působnosti veřejného ochránce práv v České republice od roku 2009, byly mu proto rozšířeny odpovídající pravomoci. Jeho úkolem je potírání nežádoucího diskriminačního jednání. Vizi ochránce je společnost, poučená o diskriminaci, ve které k diskriminaci dohází pouze ojedinele. [11][37]

Na internetových stránkách veřejného ochránce práv je kladen důraz na tři pilíře, na kterých činnost jako Equality body stojí. Jedná se o informovanost, vzdělávání a pomáhání.

V oblasti rovného zacházení má veřejný ochránce práv poskytovat metodickou pomoc obětem diskriminace při podávání návrhů na zahájení řízení z diskriminačních důvodů, dále má provádět výzkum, provádět nezávislé studie, vytvářet a zveřejňovat zprávy, stanoviska a doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací, včetně zajišťování dostupných informací. Doporučení jsou určena široké veřejnosti, obsahují doporučení jak se vyvarovat diskriminačnímu jednání, naproti tomu stanoviska jsou určena pro odbornou veřejnost. Mezi vzdělávací aktivity, vykonávané ochráncem, jsou například tematické semináře či workshopy. [11][37]

Přední povinností je přijímání a prošetřování stížností a podnětů, kterými stěžovatel namítá, že došlo k diskriminačnímu zacházení. Při podávání podnětů zde figuruje demonstrativní výčet diskriminačních důvodů, které byly taxativně vymezeny již v kapitole 1.4 Diskriminace. Ochránce se zabývá formami nerovného zacházení a ochranou před diskriminací dle antidiskriminačního zákona. Oběti diskriminace se mohou se svými podněty na diskriminaci obracet na veřejného ochránce práv bezplatně a to ve všech diskriminačních důvodech. [11]

Další kompetencí veřejného ochránce práv je aktivní účast v síti antidiskriminačních orgánů jednotlivých členských zemí Evropské unie, kde se s orgány z těchto zemí účastní setkání, při nichž dochází k výměně zkušeností v oblasti antidiskriminačního práva.

Veřejný ochránce práv má právo se také zabývat soukromoprávními vztahy v případě podezření diskriminačního jednání. [11]

1.6 Právní prostředky ochrany před diskriminací

Ten kdo byl dotčen diskriminací nebo jednáním porušujícím práva a povinnosti, které vyplývají z porušení práva na rovné zacházení, má právo se domáhat u soudu:

- opuštění od diskriminace,
- odstranění následků diskriminačního jednání,
- přiměřeného zadostiučinění.

Dále má právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích, jestliže se zjednání nápravy nejevilo jako postačující, protože v důsledku diskriminace byla snížena důstojnost či dobrá pověst osoby, nebo její vážnost ve společnosti. Výši této náhrady určuje soud, přihlíží k okolnostem a k závažnosti vzniklé újmy. [10]

Oběti diskriminace se domáhaly ochrany prostřednictvím žalob na ochranu osobnosti před nabytím antidiskriminačního zákona, tato forma ochrany nadále zůstává obecným předpisem, jestliže se vyskytnou případy, na které se antidiskriminační zákon kvůli jeho speciálnosti nedá aplikovat. Jedná se především o ty diskriminační důvody, které nejsou v antidiskriminačním zákoně vymezeny. [6]

2 ANALÝZA STATISTIK PŘÍPADŮ DISKRIMINACE

Předchozí část diplomové práce se podrobněji zabývala základními teoretickými pojmy a především veřejným ochráncem práv a diskriminací. Tato témata byla zvolena záměrně, jelikož z nich vychází praktická část.

Praktická část prezentuje analýzu statistik případů diskriminace, právní rozbor vybraných významných případů a dále komparaci činností veřejného ochránce práv s činností obdobných institucí ve vybraných evropských zemích a v neposlední řadě také syntézu zjištěných poznatků v této problematice.

2.1 Statistiky českého veřejného ochránce práv

V této kapitole se seznámíme se statistickou činností českého veřejného ochránce práv. Veškeré statistické údaje jsou čerpány z výročních zpráv pro Poslaneckou sněmovnu za jednotlivé roky dostupné na internetových stránkách veřejného ochránce práv a ze statistických údajů za jednotlivé roky, které jsou rozdělena na jednotlivá čtvrtletí. Údaje jsou zesumírovány za sledované období 2008 – 2018. (Údaje dostupné zde: [45] [47])

Je proveden rozbor údajů, které se týkají působnosti veřejného ochránce práv obecně ve všech oblastech působnosti:

- sociální zabezpečení,
- doprava a spoje,
- stavby a regionální rozvoj,
- daně poplatky a cla,
- armáda, policie, vězeňství,
- ochrana životního prostředí,
- ochrana práv dětí, mládeže, a tělovýchovy
- pozemkové právo a restituce,
- věci cizinců,
- vnitřní správa,
- státní správa soudnictví,
- samospráva, územní členění a právo na informace,
- správa na úseku zdravotnictví,
- správa státního zastupitelství,
- správa zaměstnanosti a práce,
- ochranná výchova a ochranné léčení,
- diskriminace,
- ostatní nezačleněné obory v působnosti VOP,
- přestupky,

následně je pozornost zaměřena především na oblast diskriminace. Skutečnosti vyplývající ze statistických údajů jsou zhodnoceny.

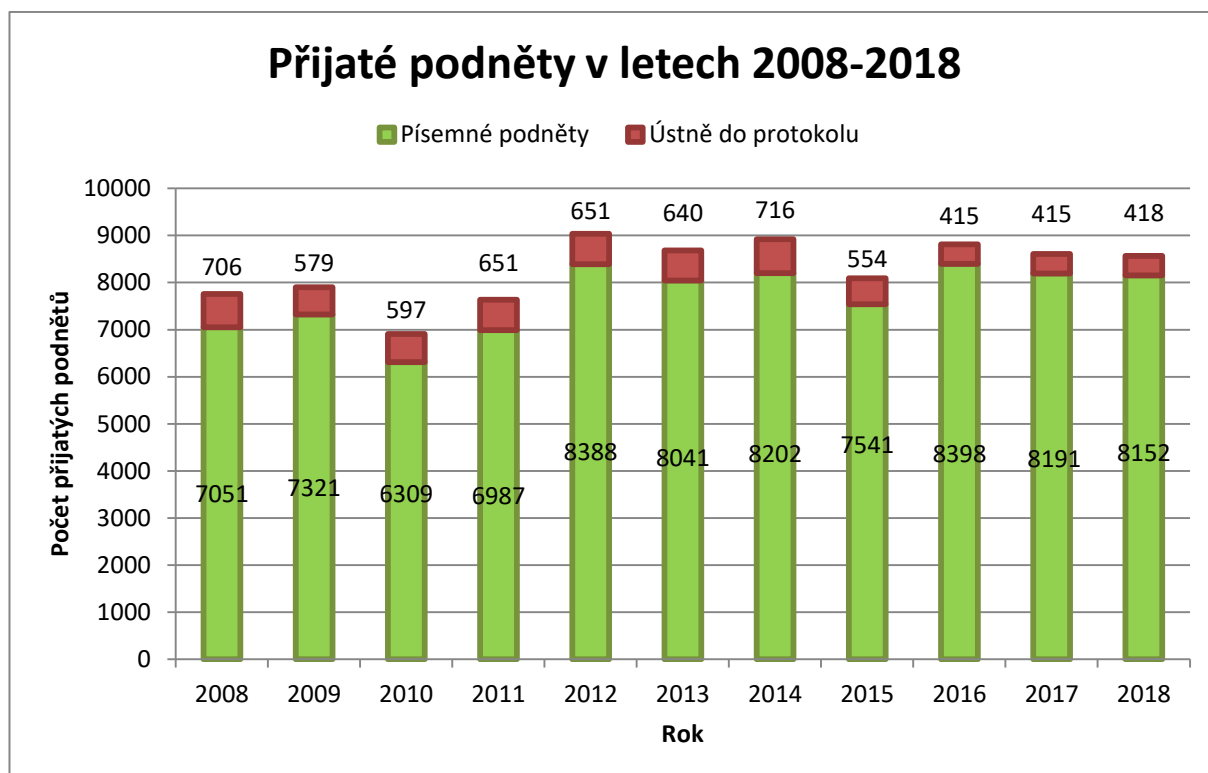
2.1.1 Desetileté působení veřejného ochránce práv

Obecně bylo v desetiletém období veřejnému ochránci práv doručeno celkem 84 581 písemných podnětů a 6 342 podnětů podaných ústně do protokolu. V těchto počtech nejsou zahrnuty podněty z oblasti diskriminace, těm je dále věnovaná samostatná kapitola 2.1.2.

V následujícím grafu, je znázorněn trend celkových přijatých podnětů zachycen od roku 2008 do roku 2018. Jsou zde zahrnuty podněty doručené písemnou formou a také podněty sdělené ústně do protokolu přímo v Kanceláři veřejného ochránce práv.

Pro úplnost považuji za vhodné zmínit, že počty podnětů ústně podaných do protokolu, nevypovídají o celkovém počtu osob, které navštívily kancelář veřejného ochránce práv osobně. Značná část při osobní návštěvě dostane pouze právní radu, jakým způsobem má svůj konkrétní problém řešit.

Obrázek 2: Graf počtu přijatých podnětů v letech 2008-2018

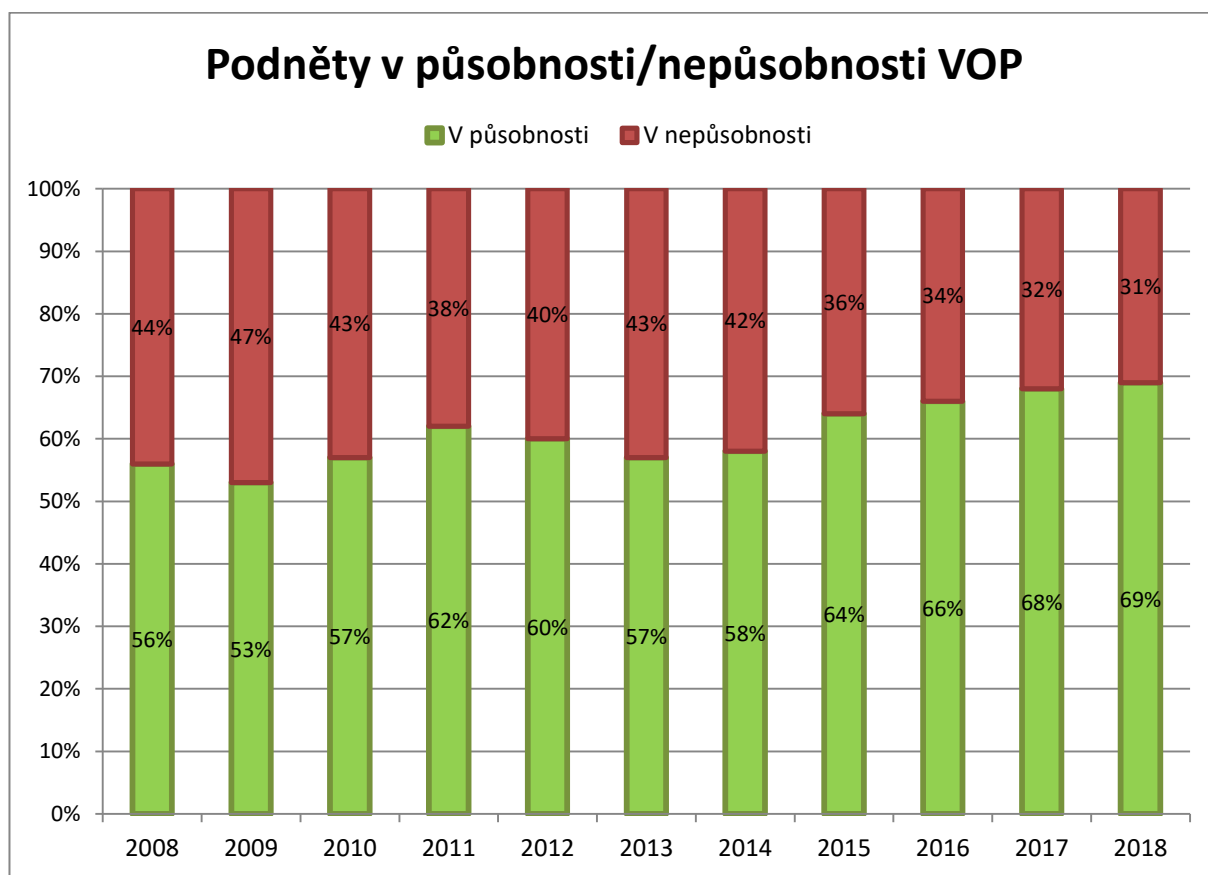
Zdroj: Vlastní zpracování podle [47]

Z grafu jasně vyplývá, že nejvíce písemných podnětů za sledované období bylo přijato v roce 2016, a naproti tomu nejméně písemných podnětů za sledované období bylo přijato v roce 2010. Počet podaných podnětů od roku 2008 do roku 2018 výrazně vzrostl, a to o více než 1 000 podnětů. Obecně lze říci, že až na nějaké drobné výkyvy, počet podaných podnětů veřejnému ochránci práv střídavě roste a klesá.

Ústně zadané podněty do protokolu meziročně klesají, to vypovídá o tom, že narůstá počet podnětů podaných spíše písemně či elektronickou poštou. Ústně podané podněty tvoří průměrně 7 % z celkového počtu podaných podnětů. Nejvíce přijatých podnětů po sečtení písemně i ústně podaných, bylo uskutečněno v roce 2012, kdy počet přesáhl 9 000. Tak se stalo pouze jednou za toto pozorované období.

Dále se po přijetí podaných podnětů, jakoukoliv formou, pozoruje, zda podané podněty spadají do působnosti veřejného ochránce práv či nikoliv. Poměr zastoupení podnětů v působnosti a nepůsobnosti ochránce znázorňuje následující graf.

Obrázek 3: Graf procentuálního zastoupení podnětů v působnosti/nepůsobnosti VOP

Zdroj: Vlastní zpracování podle [47]

Z celkového počtu všech podaných podnětů veřejnému ochránci práv je každým rokem značná část odložena z důvodu, že nespádají do působnosti veřejného ochránce práv, nebo také z důvodu, že již nelze dosáhnout nápravy proto, že uplynula dlouhá doba od příčiny stížnosti. Podněty, které nejčastěji nespádají do působnosti veřejného ochránce práv, jsou z oblasti civilních věcí, či trestně právních věcí.

Obecně lze říci, že počet podnětů, které spadají do působnosti veřejného ochránce práv, se od roku 2008 do roku 2018 vyvíjí rostoucím trendem. Po celou dobu sledovaného období

podané podněty, které spadají do působnosti veřejného ochránce, převyšují počet podnětů, které do jeho působnosti nespádají. To je příkládáno především tomu, že roste povědomí stěžovatelů o tom, s čím konkrétně jim můžeme pomoci a neobracejí se na ochránce tedy tak často s případy mimo jeho působnost.

V následující tabulce, jsou vyčísleny počty podnětů podle oblasti působnosti, kterými se může ochránce zabývat. Údaje jsou v tabulce seřazeny podle oblastí, ve kterých nejvíce podnětů obdrženo.

Tabulka 2: Počty podnětů podle oblasti působnosti VOP

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sociální zabezpečení	972	970	1 060	1 334	1 428	1 335	1 297	1 293	1 364	1 483	1 619
Stavby a regionální rozvoj	452	461	407	446	469	509	498	455	625	635	589
Armáda, policie a vězeňské služby	339	338	278	335	303	328	347	399	543	492	546
Ochrana práv dětí, mládeže a rodiny	167	168	118	146	206	224	272	302	396	379	367
Věci cizinců	109	111	127	131	174	174	186	251	257	253	283
Státní správa a soudnictví	286	285	264	259	242	221	242	259	252	294	280
Zdravotnictví a péče o zdraví	313	313	252	307	338	241	229	186	244	251	268
Správa zaměstnanosti a práce	76	75	101	187	424	224	241	158	204	285	245
Správní trestání a ochrana dle § 5 Obč. Z.	179	181	159	170	211	174	205	216	205	197	209
Ostatní nezařazené obory v působnosti VOP	214	217	163	209	421	290	260	211	227	213	198
Doprava a spoje	274	275	196	199	239	219	215	218	288	208	197
Daně, poplatky a clo	126	127	108	130	135	180	167	153	176	193	183
Ochrana ŽP	100	98	94	132	164	155	150	173	192	177	175
Pozemkové právo a restituce	197	198	142	139	153	152	164	156	161	171	129
Vnitřní správa	82	80	84	124	110	96	113	108	99	86	75
Samospráva územního členění a právo na informace	52	52	20	47	48	47	45	36	78	58	36
Správa státního zastupitelství	4	4	4	3	5	11	10	11	7	8	17

Zdroj: Vlastní zpracování podle [47]

Podněty, které jsou doručeny veřejnému ochránci práv, jsou tříděny nejen z hlediska jeho působnosti ale také podle jednotlivých oblastí státní správy. Z výše uvedeného grafu můžeme vidět, že nejvíce občanů se na ochránce obrací v oblasti sociálního zabezpečení, ve kterém meziročně počet podnětů roste.

Počet podnětů v této oblasti od roku 2010 přesahuje 1 000 podnětů ročně. V roce 2008 počet podnětů v oblasti sociálního zabezpečení tvořilo necelých 25 % z celkového počtu přijatých podnětů, následně v roce 2018 tvořilo až 30 % z celkového počtu podnětů. Dále následují oblasti staveb a regionálního rozvoje, armády, policie a vězeňské služby. V této tabulce opět nejsou zahrnuty podněty z oblasti diskriminace, těm je věnovaná samostatná kapitola.

Další tabulka vypovídá o počtu vyřízených šetření. V první části tabulky je zohledněn celkový počet přijatých podnětů. Pro úplnost považuji za vhodné zmínit, že počty přijatých podnětů (součet písemných i ústně podaných) nejsou sníženy o počty podnětů, které byly stěžovatelem vzaty zpět. Podněty, které byly stěžovatelem vzaty zpět, tvoří 1 - 2 % z celkového počtu přijatých podnětů.

Dále je zde uveden celkový počet vyřízených podnětů za celý rok. (Součástí vyřízených podnětů jsou i šetření, která byla zahájena v předchozích letech a nestihla se prošetřit) Mezi celkový počet vyřízených žádostí jsou započítány také situace, kdy šetření bylo odloženo, objasněno a řádně ukončeno zahájené šetření.

Dále je zde uveden počet zahájených šetření. Zahrnuje zvláště podněty zahájené na základě přijatého podnětu a z vlastní iniciativy veřejného ochránce práv. Výsledkem řádně ukončeného šetření je tedy zjištění, zda k pochybení došlo, či nikoliv. K pochybení došlo průměrně u necelých 70 % případů, z řádně prošetřených a ukončených šetření. Řádně ukončené šetření, ve kterém dojde k pochybení úřadu, může být vyřešeno tím, že:

- daný úřad sám napraví svá pochybení po té, co ochránce vydá zprávu o šetření,
- daný úřad svá pochybení sám nenapraví, a ochránce musí vydat závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě, a na jeho základě poté úřad pochybení napraví,
- daný úřad svá pochybení nenapraví ani po vydání závěrečného stanoviska, a je využito tzv. sankčního oprávnění a o pochybení úřadu se vyrozumívá nadřízený úřad a veřejnost.

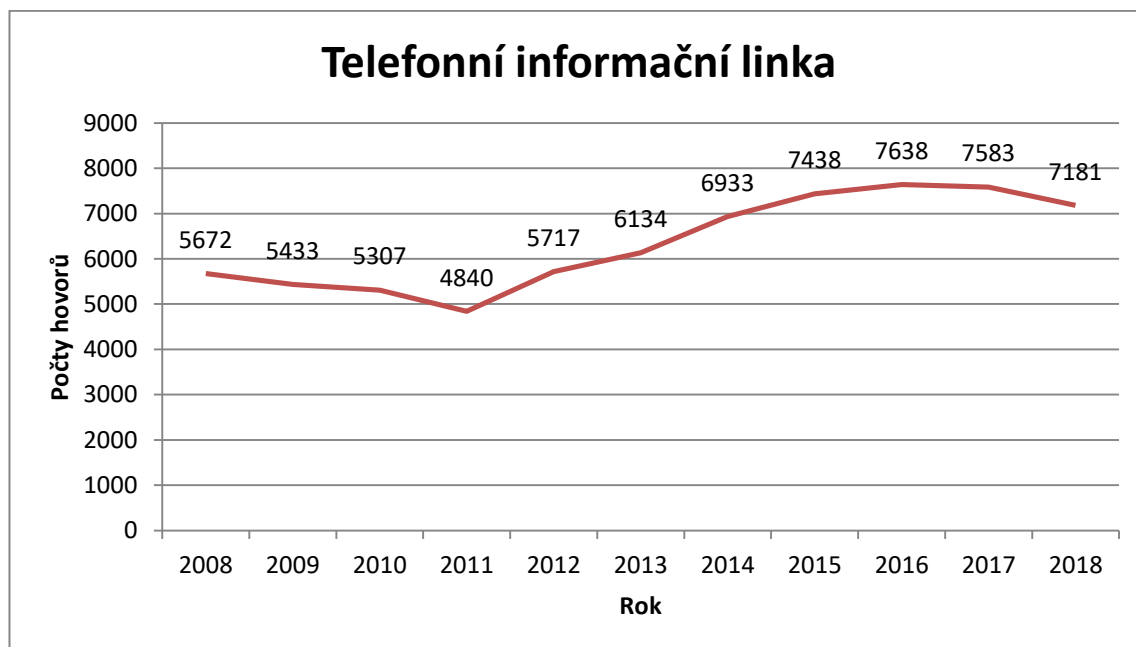
Tabulka 3: Počty vyřízených podnětů v letech 2008-2018

Rok	Přijaté podněty	Vyřízeno celkem	Odloženo	Objasněno	Zahájená šetření		Zjištěno pochybení
					Z podnětu	Z vlastní iniciativy	
2008	7 757	6 978	1265	4908	726	29	481
2009	7 900	7 413	575	6076	644	29	461
2010	6 906	6 339	358	5145	684	40	481
2011	7 638	6 687	472	5172	807	49	695
2012	9 039	7 868	510	6335	929	24	628
2013	8 681	8 747	901	6708	664	37	675
2014	8 918	7 637	711	6159	761	40	444
2015	8 095	7 679	914	5841	849	42	609
2016	8 813	8 291	951	6543	783	50	418
2017	8 606	8 266	803	6792	722	32	576
2018	8 570	8 115	637	6757	621	33	513

Zdroj: Vlastní zpracování podle [45] [47]

Další činností veřejného ochránce práv je provozování informační telefonické linky, na tuto linku volá ročně průměrně téměř 6 500 lidí. Od roku 2011 byl o tuto linku stále větší zájem, což můžeme vidět v následujícím grafu. Tato linka slouží k zodpovědění žádostí o jednoduchou právní radu či k dotazům na stav vyřizování přijatého podnětu.

Obrázek 4: Graf informační telefonní linky VOP

Zdroj: Vlastní zpracování podle [47]

2.1.2 Deset let veřejného ochránce práv jako Equality body

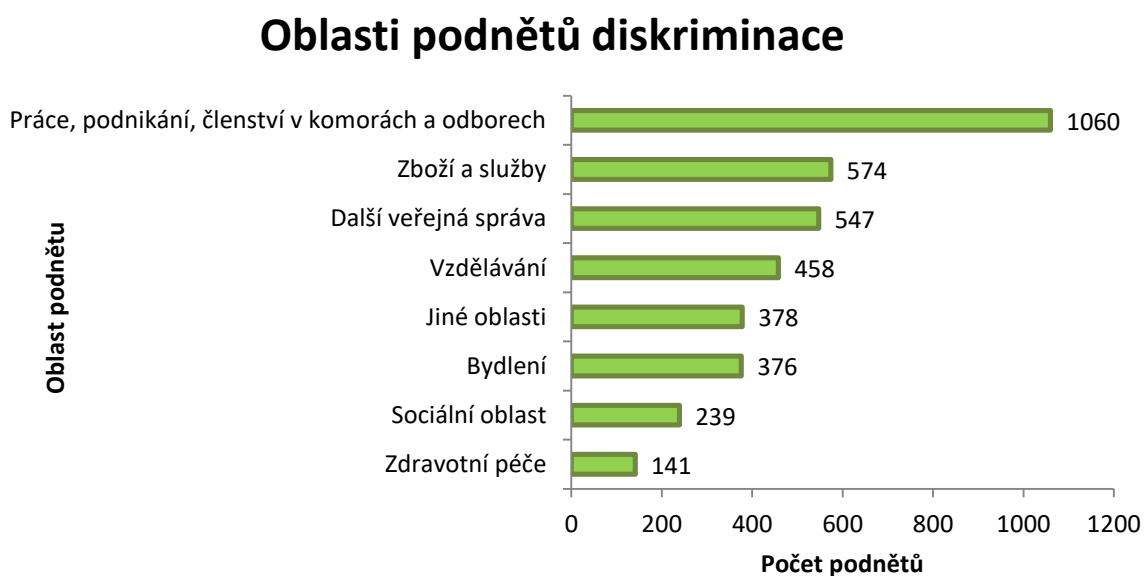
Jak již bylo zmíněno, prosazovat právo na rovné zacházení a chránit osoby před diskriminací, je v působnosti veřejného ochránce práv v České republice od roku 2009. Tato kapitola se věnuje statistikám, které shrnují deset let působení veřejného ochránce práv, jehož vizí ochránce je společnost, poučená o diskriminaci, ve které k diskriminaci dohází pouze ojediněle.

Je prosazováno právo na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na národnost, pohlaví, věk, rasu, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní postižení víru, světový názor či etnický původ.

V letech 2009 – 2019 se k veřejnému ochránci práv dostalo 3 616 podnětů s námitkou diskriminace v soukromém i ve veřejném sektoru. Po přezkoumání těchto podnětů se zjistilo, že ve 135 případech se jednalo o přímou diskriminaci, v 89 případech se jednalo o nepřímou diskriminaci a ve 36 případech se jednalo o jinou formu diskriminace, kdy z nich nejčastější bylo obtěžování. V ostatních případech se diskriminace neprokázala či k ní nedošlo. [36]

Níže uvedený graf znázorňuje oblasti, ve kterých se lidé nejčastěji podle podaných podnětů setkávají s diskriminací. Nejvíce se lidé s diskriminací setkávají v pracovní oblasti či podnikání (28 % podnětů), dále ve službách a další veřejné správě (v přepočtu 15 %). V neposlední řadě také v oblasti vzdělávání (12 %) a bydlení (10 %). Nejméně podaných podnětů bylo zaznamenáno v sociální oblasti (6,3 %) či zdravotní péči (3,7 %). Zbytek tvoří podněty z jiné než výše uvedené oblasti.

Obrázek 5: Graf počtu podnětů diskriminace podle oblasti

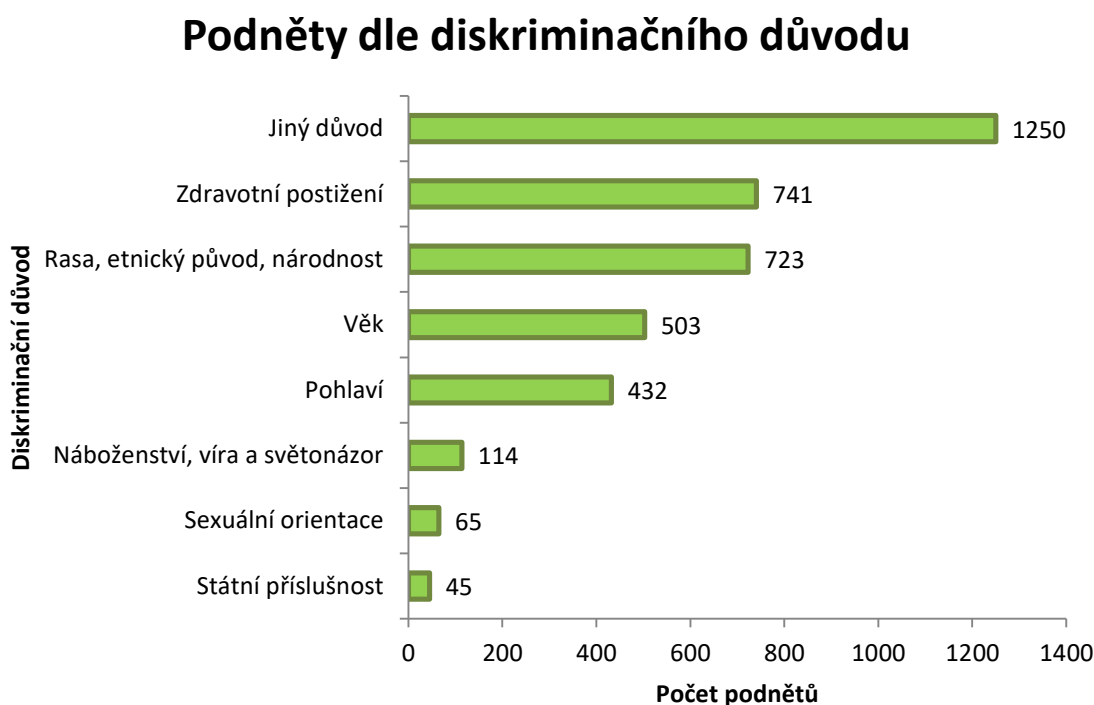
Zdroj: Vlastní zpracování podle [36]

Považuji za vhodné také zmínit, že počty podnětů však zcela nevyovídají o diskriminaci ve společnosti, protože lidé často diskriminaci ani neoznamují/nenahlašují. O tom proč lidé diskriminaci neoznamují/nenahlašují, ochránce přinesl zásadní poznatky v roce 2015. Hlavním důvodem, byla zjištěna především nedůvěra, že by instituce mohly případ vyřešit, nedostatek důkazů či informací. Dále lidé nenahlašují diskriminaci, protože jim brání stud nebo také strach z odvet. [36]

Následně uvedený graf znázorňuje počty podávaných podnětů podle diskriminačních důvodů uvedených v antidiskriminačním zákoně. Nejvíce podnětů diskriminace je podáváno z jiných důvodů než z důvodu zdravotního postižení, rasy, etnického původu a národnosti, věku a pohlaví, náboženství, víry, světonázoru, sexuální orientace a státní příslušnosti.

Z důvodů, které jsou uvedené v antidiskriminačním zákoně největší část podnětů tvoří zdravotní postižení, rasa, etnický původ a národnost. Nejméně lidí podává stížnosti na základě diskriminace z důvodu státní příslušnosti či sexuální orientace.

Obrázek 6: Graf popisující počty podnětů dle diskriminačního důvodu

Zdroj: Vlastní zpracování podle [36]

Veřejný ochránce práv v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací může vydávat rozsáhlé výzkumy, systémová doporučení, legislativní doporučení, nové informační letáky, odborné sborníky či praktické příručky. Může poskytovat informace vnitrostátním úřadům a organizacím, či předávat je mezinárodním a evropským subjektem.

Ochránce dále sám realizuje projekty nebo se do nich partnersky zapojuje. Následující tabulka přehledně uvádí, jak ochránce v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací zasahoval v letech 2009-2019.

Tabulka 4: Ochráncem provedená opatření v letech 2009-2019

Provedené opatření	Počet
Rozsáhlé výzkumy	8
Systémová doporučení	12
Legislativní doporučení	11
Nové informační letáky	17
Odborné sborníky	7
Praktické příručky	2
Informace ochránce poskytl vnitrostátním úřadům a organizacím	258
Informace předal mezinárodním a evropským subjektům	177
Projekty ochránce sám realizoval nebo se do nich partnersky zapojil	9

Zdroj: Vlastní zpracování podle [36]

2.2 Právní rozbor vybraných významných případů

Tato kapitola je věnována právnímu rozboru vybraných významných případů. Budou zde představeny tři případy, kterými se veřejný ochránce práv zabýval. Případy vychází ze Sborníku Diskriminace - sborníku stanovisek veřejného ochránce práv, který byl vydán v roce 2019. (Sborník diskriminace [43])

Případy jsou vybrány podle diskriminačního důvodu, které byly v předchozí kapitole představeny jako významné, tzn. je z tohoto diskriminačního důvodu nejvíce podávaných podnětů. První vybraný případ se bude zabývat diskriminací z důvodu *zdravotního postižení*, druhý z důvodu *etnického původu/rasy* a poslední případ bude věnován diskriminaci z důvodu *pohlaví*.

Nejdříve bude stručně shrnut skutkový stav případu, k čemu veřejný ochránce práv došel (právní hodnocení) a následně bude shrnut závěr a výsledek šetření. Rozbor je poté stručně doplněn o vlastní názor k dané problematice.

2.2.1 Diskriminace z důvodu zdravotního postižení

První případ je zaměřen na podnět stěžovatele, který namítal diskriminaci z důvodu zdravotního postižení v oblasti zboží a služeb, konkrétně v dopravních službách. Jedná se o podnět: „*Omezení přepravy osob se zdravotním postižením, které mají v držení psa se speciálním výcvikem.*“ (sp. zn. 189/2011/DIS/JKV)

Obsah podnětu (skutkový stav): Nevidomý stěžovatel, který využívá ke svému doprovodu psa se speciálním výcvikem, se obrátil na veřejného ochránce práv JUDr. Pavla Varvařovského dne 12. září 2011 se stížností na Městský dopravní podnik O, a. s. Stěžovatel namítal, že jeden z řidičů autobusové linky tohoto dopravního podniku odmítl přepravovat vodícího psa bez náhubku a po stěžovateli požadoval, aby svému vodícímu psu náhubek nasadil před nastoupením do autobusu. Stěžovatel měl daný okamžik na levé noze podkolenní protézu a na zádech batoh, a proto pro něho bylo obtížné náhubek nasadit venku. Slíbil řidiči, že náhubek nasadí po usazení v autobusu, ten jeho slib však neakceptoval. Stěžovatel také uvedl, že také bylo zahájeno mezi tímto městským podnikem a předsedkyní Klubu držitelů vodících psů, toto také později doložil v doplnění.

Průběh šetření: Povinnost opatřit speciálně vycvičeného psa náhubkem představuje diskriminaci osob se zdravotním postižením. V tomto případě je tedy posuzováno, zda dochází k nepřímé diskriminaci osob se zdravotním postižením. Veřejný ochránce práv proto zahájil šetření a požadoval po Městském dopravním podniku vyjádření, proč dopravní podnik trvá na tom, aby psi s tímto speciálním výcvikem po dobu přepravy byli opatřeni náhubkem. Náhubek pro psa, má snížit riziko vzniku škod, které by zvíře mohlo způsobit. Toto riziko je u speciálně vycvičeného psa sníženo již výcvikem.

Dopravní podnik se bránil vyhláškou č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu a Smluvními přepravními podmínkami Městského dopravního podniku, z nichž vyplývá, že nesmí jednat v rozporu s žádným ustanovením přepravního řádu, a v případě, že by městský dopravní podnik povolil přepravu psa bez náhubku, porušil by tím obecnou povinnost obsaženou v ustanovení § 18 písm. h) zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, tj. pečovat o bezpečnost přepravovaných osob.

Dopravní podnik také dodal, že bude i nadále pokračovat za dosavadních podmínek, dokud nedojde k legislativní změně. Zdůraznil však, že městský dopravní podnik nechce ztěžovat situaci nevidomým občanům, ale rovněž nemají v úmyslu, aby jejich předpisy byly v rozporu se zákony. Ředitel tohoto podniku si stojí za tím, že umožňuje využití přepravních služeb

za podmínek stanovených zvláštním zákonem a proto se nepřímé diskriminace osob se zdravotním postižením nedopustil. Z tohoto důvodu ředitel odporuje stanovisku ochránce, že omezuje či vylučuje, možnost přepravy osob se zdravotním postižením, které mají v držení psy se speciálním výcvikem. A také sdělil, že na vodící psy se vztahuje stejný požadavek jako na psy bez výcviku, především z důvodu zajištění bezpečnosti přepravovaných osob, za které dopravce nese odpovědnost. Také uvedl, že se městský dopravní podnik obdobným problémem již několikrát zabýval, a že existují právní názory a dle jejich posledních zjištění není jejich praxe v rozporu s antidiskriminačním zákonem.

V roce 2007 si na dopravní podnik stěžoval pan J. Z., že vedoucí dopravy umožnil psům se speciálním výcvikem nemít při přepravě náhubek, a tím jednal v rozporu s přepravními podmínkami a nehleděl na bezpečnost ostatních cestujících. Tento stěžovatel totiž svému psu náhubek nasadit musel a tím spatřuje diskriminaci. Ředitel odboru veřejné dopravy Ministerstva dopravy zastal názor, že každý pes, včetně těch se speciálním výcvikem musí mít při přepravě náhubek a být tak v souladu s vyhláškou.

Dopravní podnik toto tvrzení doložil kopií stížnosti a kopií vyjádření ředitele odboru veřejné dopravy Ministerstva dopravy z roku 2007. Z toho vyšlo najevo, že postup dopravního podniku, který odmítl přepravit vodícího psa bez náhubku, je oprávněný, a také že se na vodícího psa vztahují totožné přepravní podmínky jako na jakéhokoliv jiného psa bez výcviku.

K čemu veřejný ochránce práv došel (právní hodnocení): Zákon 198/2009 Sb. o rovném zaházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací, obecně známý jako antidiskriminační zákon zakazuje přímou a nepřímou diskriminaci osob se zdravotním postižením v oblasti přístupu ke zboží a službám (včetně dopravních). Nepřímou diskriminací je i odmítnutí přijmout přiměřená opatření, aby osoba se zdravotním postižením mohla využít služeb určených veřejnosti. Bránění přístupu k dopravě osobám se zdravotním postižením, které mají v držení psa se speciálním výcvikem je rovněž považováno za nepřímou diskriminaci. Psi se speciálním výcvikem osobám se zdravotním postižením slouží k podávání upuštěných předmětů a dalším činnostem, v nichž by jim mohl náhubek překážet. Charakter zdravotního postižení osobám taktéž může znesnadňovat samotnou manipulaci s náhubkem. Povinnost opatřovat psy náhubkem se stanovuje za účelem snižovat bezpečnostní rizika spojená s přítomností zvířete v dopravních prostředcích.

V případě psů se speciálním výcvikem, jsou však bezpečnostní rizika snížena již samotným výběrem a speciálním výcvikem psů. Povinnost opatřovat psy náhubkem proto

nemá ve vztahu ke psům se speciálním výcvikem žádný smysl. Z žádných právních předpisů nevyplývá, že by se povinnost opatřit psa náhubkem v době přepravy v hromadném dopravním prostředku vztahovala i na psy se speciálním výcvikem.

V případě, že pes bez náhubku způsobí škodu, bude za ni jeho držitel odpovědný podle občanského zákoníku, podle něhož je každý povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na majetku, na zdraví, na životním prostředí a přírodě. Povinnost se vztahuje i na osoby, které mají v držení psa se speciálním výcvikem a přepravují jej. Odpovědnosti se může zprostit, pokud prokáže, že škodu nezavinil.

Závěr: U osob se zdravotním postižením, je pes se speciálním výcvikem neoddělitelnou a nepostradatelnou součástí osoby a nelze mu tak zamezovat vstup do prostor, kam mají přístup osoby bez postižení. Je tomu tak i v případě, že pes není opatřen náhubkem. Přepravovat speciálně vycvičeného psa bez náhubku neporušuje povinnost pečovat o bezpečnost přepravovaných osob.

Výsledek šetření: Diskriminace byla zjištěna. Stěžovatel se rozhodl podat žalobu na dopravní podnik, protože nereagoval na výzvu ochránce ke změně smluvních přepravních podmínek. Tohoto případu se ujala advokátní kancelář spolupracující s Pro bono aliancí. Dopravní podnik poté reagoval na před žalobní výzvu změnou přepravních podmínek, kdy podnik musí umožnit přepravu psů se speciálním výcvikem, určených pro doprovod osob se zdravotním postižením, bez náhubku.

Vlastní názor: Troufnu si říci, že toto téma je aktuální i v současné době a média se s ním zabývají i v souvislosti s tím, že veřejný ochránce práv již dříve navrhl přijetí zákona o asistenčních psech. S tímto názorem se také ztotožňuji. Dle mého názoru by psi se speciálním výcvikem neměli být povinni nosit náhubek především z toho důvodu, že by mohl bránit činnosti, ke kterým je vycvičen, například výše zmíněné podávání věcí apod.

V minulosti se ochránci práv na toto téma zabývali mnoho podněty. Souhlasím s přijetím zákona o asistenčních psech, aby se jím do budoucna předcházelo případným sporům v této problematice. Zákonná opora by mohla snížit spory v oblasti diskriminace z důvodu zdravotního postižení u osob s držení psa se speciálním výcvikem nejen v dopravě, ale také v přístupu do veřejných prostor či využitím služeb. Vyloučením vstupu psa se speciálním výcvikem se vylučuje vstup také zdravotně postižené osobě, protože pes se speciálním výcvikem je jeho neoddělitelná součást.

2.2.1 Diskriminace z důvodu etnického původu/rasy

Druhý případ je zaměřen na podnět stěžovatele, který namítal diskriminaci z důvodu etnického původu v oblasti bydlení. Jedná se o podnět: „*Diskriminace Romů v přístupu k tržnímu bydlení.*“ (sp. zn. 112/2012/DIS/VP)

Obsah podnětu (skutkový stav): Stěžovatelka se obrátila na veřejnou ochránkyni práv Mgr. Annu Šabatovou, Ph.D. dne 10. května 2012. Tato stěžovatelka pracuje jako terénní pracovnice pro církevní charitativní organizaci, Farní charitu L., které se mimo jiné také snaží zprostředkovávat bydlení svým klientům v rámci sociální práce v regionu X. Jejich jménem se obrací na realitní kanceláře a pomáhá jim se zorientovat na realitním trhu a obstarat jim pronájem odpovídajících bytů či uzavřít nájemní smlouvu. Na Ochránkyni se obrátila se stížností na diskriminační jednání z důvodu etnického původu/rasy, kdy se ve své praxi opakovaně setkala s odmítnutím klienta z důvodu romské etnicity.

Průběh šetření: V tomto případě je tedy posuzováno, zda nebylo dotčeno právo na rovné zacházení a zda existují důkazy o případném nerovném zacházení, které by bylo možné použít pro soudní nebo jiné řízení. Pro nedostatek přímých důkazů byla pro účely šetření zvolena metoda situačního testování. Situační testování je specifická metoda, při které se navozuje situace, kdy je osoba z určité znevýhodněné skupiny záměrně vystavena možné diskriminaci, za účelem zjištění a prokázání diskriminačního jednání a získání důkazního prostředku pro soudní řízení. Strana, která se diskriminace dopouští, neví, že je jednání sledováno. Sledování může být prováděno více způsoby, například telefonicky či osobním rozhovorem.

V rámci šetření případu, zde testování proběhlo prostřednictvím nahrávání telefonních hovorů romské sociální pracovnice hledající bydlení pro své klienty a v jednom hovoru poptávající bydlení pro sebe. V rámci testování byly testovány tři realitní kanceláře, z něhož vyplynulo, že všechny tři realitní makléři odmítli zprostředkovat bydlení osobě romského původu. Odkazovaly se na předchozí špatné zkušenosti majitele bytu a jeho výslovný požadavek byt Romům nenabízet. Že se jedná o osobu romského původu, se přímo dotazem ujistili po předchozím odvození od sděleného příjmení. Také všichni shodně uvedli, že oni sami s Romy problém nemají a nijak je neodsuzují, pouze tlumočí požadavky majitele

K čemu veřejný ochránce práv došel (právní hodnocení): Právo na rovné zacházení je zakotveno již v Listině základních práv a svobod. Konkretizuje ho však zákon 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací, obecně známý jako antidiskriminační zákon, který zakazuje přímou i nepřímou diskriminaci

i v oblasti bydlení. Etnický důvod je považován za jeden z nejsilnějších diskriminačních důvodů.

Ochránkyně se také zabývala otázkou, zda lze hodnotit jednání jako diskriminační v případě že nevystupuje skutečná oběť, nýbrž byla situace navozena uměle a přípustností zvukového záznamu jako důkazního prostředku. Postoj soudů v této situaci také srovnala se zahraničními soudy.

U první otázky dospěla k názoru, že není rozhodné, zda chce osoba skutečně využít službu, či ne. Pro přípustnost zvukových záznamů jako důkazních prostředků získaných situačním testováním je nutné, aby při tomto testování nedošlo k porušení žádných právních předpisů. V případě použití utajené nahrávky jako důkazu ze strany soukromé osoby je omezeno pouze ochranou soukromí, tato ochrana nelze však aplikovat na případy, které nemají osobní povahu a tou je projev související s výkonem povolání. Soud provedení důkazu soukromě pořízeným zvukovým záznamem tedy nevylučuje. (§ 125 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).

Makléři realitní kanceláře se dopustili přímé diskriminace u zájemců o byt tím, že odmítli zprostředkovat prohlídku z důvodu romské etnicity. Pokud by se prokázalo tvrzení, že jednali na základě instrukcí majitele bytu, kterým se makléři bránili, jednalo by se o navádění k diskriminaci. Realitní makléři, kteří se řídili přáním majitele nemovitosti, a domnívali se, že se svým jednáním ničeho neodpouští.

Závěr: Diskriminačního jednání se dopouští ten, kdo činí nabídku, která vylučuje příslušníky určitého etnika, ať už je to vlastník nebo pouze zprostředkovatel. Vlastník není povinen svůj majetek pronajímat komukoliv, ale pokud jsou nabídky veřejné, nesmí z nabídky vyloučit určitou skupinu jen na základě předsudků. Pokud vlastník zprostředkovateli (realitnímu makléři) sdělí, že si nepřeje, aby byla druhou smluvní stranou osoba určitého etnika, dopouští se diskriminace formou navádění. Proto v tomto případě také bylo vhodné zahájení dialogu ohledně ochrany práva na rovné zacházení při veřejném zprostředkování bydlení, a poučit tak makléře. Toto řešení také napomůže ke snížení diskriminace.

Výsledek šetření: Okresní soud shledal diskriminaci, byla zjištěna na základě situačního testování provedeného sociální pracovnící romského původu, která podala na jednu z realitních kanceláří žalobu. Případ také provázal velký zájem médií. Diskriminace byla prokázána u všech tří realitních kanceláří, avšak dvou realitních kanceláří bylo podání žaloby neúčelné, například proto, že nebyly dostatečně uvedeny identifikační údaje či nebylo prokazatelné a jednoznačné spojení s realitní kanceláří. Z toho je tedy vyvozen závěr,

že je nezbytné, aby při situačním testování byla testovaná osoba nezaměnitelně identifikovatelná. Na základě tohoto podnětu byla však provedena kontrola podezřelých subjektů Českou obchodní inspekcí.

Vlastní názor: Nejen tento konkrétní případ přinesl velký zájem médií. Celá tato problematika je velmi často probíraná například na internetu a vyvolává velký rozruch a celou řadu protichůdných názorů. Majitelé bytů určených k pronájmu se velmi často ohánějí tím, že mají právo si vybrat, kdo v jejich bytě bude či nebude bydlet. Dle mého názoru má majitel bytu odmítnout jakéhokoliv nájemníka a byt pronajmout tomu, koho uzná za vhodného, ale nesmí ho odmítnout předem bez jakéhokoliv dalšího zkoumání, zda se jedná o vhodného zájemce jen na základě etnicity. S diskriminací v oblasti bydlení se nemusíme setkat pouze z důvodu etnicity, často se můžeme setkat s diskriminací i z důvodu národnosti, věku, zdravotního postižení, sexuální orientace, atd. Každý, kdo chce pronajmout byt, by si měl dát pozor na formulaci požadavků. Dle mého názoru by každý zájemce měl být zařazen mezi uchazeče a až ve finále by měl být proveden konečný výběr.

2.2.2 Diskriminace z důvodu pohlaví

Diskriminace z důvodu pohlaví je považována za historicky nejstarší diskriminační důvod, který byl legislativně chráněn nejdříve. Třetí případ je tedy zaměřen na podnět stěžovatele, který namítal diskriminaci z důvodu pohlaví v oblasti zdravotní péče. Jedná se o podnět: „*Pobyt otce v nemocnici s dětmi.*“ (sp. zn. 3973/2015/VOP/JKV)

Obsah podnětu (skutkový stav): Stěžovatelé (manželé) se obrátili na veřejnou ochránkyni práv Mgr. Annu Šabatovou, Ph.D. dne 18. června 2015 se stížností na diskriminační jednání z důvodu pohlaví. Stížnost byla podána na nemocnici X, ve které byl stěžovatel (otec) odmítnut, aby mohl pobývat jako doprovod s dětmi ve věku tří a necelých dvou let při hospitalizaci v nemocnici.

Pobyt byl nabídnut pouze matce případně babičce, kdežto otci byla nemocnicí nabídnuta možnost ubytování se pouze na ubytovně, i přesto že byl předem domluven s nemocnicí, že bude děti doprovázet on. Manželé si stěžovali nejdříve přímo v nemocnici, a po propuštění se poté obrátili se stížností na veřejného ochránce práv nejen na postup nemocnice neumožňující pobyt otce v nemocnici, ale také na pořadí operací, předávání propouštěcích zpráv a nemožnost využití přepravy vozidlem zdravotnické dopravní služby.

Průběh šetření: Ochránkyně práv se zabývala především možnou diskriminací otce ze strany nemocnice. (porušením antidiskriminačního zákona) Stěžovatel se měl ráno

26. května 2015 dostavit na plánovanou operaci obou dětí do nemocnice X. Na oddělení Y však nebylo místo, protože dle vyjádření nemocnice se měli dostavit ráno, ale dostavili se až po desáté hodině. Lůžka proto byla obsazena. Poté jim byla připravena lůžka na ORL oddělení Q a rozkládací křeslo pro matku, tento pokoj měl být společný s další matkou s dítětem.

Podle domácího řádu ORL, jsou tato křesla poskytována pouze rodičům dětí do 3 let. Rodičům dětí starších 6 let je k dispozici ubytovna hrazená pojišťovnou. O situaci, že má být s dětmi na oddělení otec byla primárně domluvena pouze nemocnice, ale ORL o této domluvě nevědělo. Nemocnice dále uvedla, že pro otce s dětmi místo neměla a bylo mu navrženo místo na ubytovně a pobyt s dětmi v nemocnici pouze přes den. Toto otec odmítl. Byl dostupný pouze pokoj, ve kterém již byla další matka s dítětem. Stěžovatelé namítli, že matky, která již byla s dítětem v připravovaném pokoji, se nikdo z nemocnice nezeptal, zda by jí přítomnost otce nevadila. Přitom na dotaz samotných stěžovatelů matka odpověděla, že by jí pobyt s otcem jiných dětí na pokoji nevadil

Skutečnost, že nemocnice nabídla možnost pobytu doprovázejících osob pouze ženského pohlaví, odůvodnila povinností zajistit hospitalizaci žen odděleně od mužů v samostatných pokojích. Vzhledem k tomu, že pobyt zákonných zástupců s dětmi je hrazen z veřejného zdravotního pojištění, vztahuje se tato povinnost dle vyjádření nemocnice i na doprovod dětí. Nemocnice nabízela jako alternativu pobyt s dětmi pro babičku, pokud by to matce nevyhovovalo, což stěžovatelé odmítli a do nemocnice se dostavili znovu následující den, kdy byla s dětmi přijata matka. Po jednodenní hospitalizaci byly děti propuštěny

K čemu veřejný ochránce práv došel (právní hodnocení): Zákon 198/2009 Sb. o rovném zaházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací, obecně známý jako antidiskriminační zákon, vymezuje právo na rovné zacházení také v oblasti zdravotní péče, a jejího poskytování. Ze zákona o zdravotních službách vyplývá povinnost umožnit pobyt zákonným zástupcům nebo opatrovníkům hospitalizovaných dětí. Děti tedy mají právo na nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce. Poskytovatelé zdravotních služeb jsou tedy povinni umožnit pobyt těchto osob spolu s hospitalizovanými nezletilými pacienty, pokud to vybavení zdravotnického zařízení nebo nebude narušen chod poskytování zdravotních služeb.

Poskytovatelé lůžkové péče musí zajistit hospitalizaci žen odděleně od mužů v samostatných pokojích. Přítomnost zákonných zástupců a jejich pobyt spolu s hospitalizovanými dětmi není hospitalizací, proto zde neplatí pravidlo oddělení hospitalizace

žen a mužů. Omezení služby pouze na matky je diskriminací z důvodu pohlaví. Omluvitelné je to pouze, když je sledován legitimní cíl, který je shledán především u kojících matek dětí do tří let, toto jednání by nebylo v rozporu se zásadou rovného zacházení, neboť se vytváří vhodné podmínky pro uspokojení základních potřeb dítěte.

V tomto případě by bylo možné subjektivně vnímat zásah do soukromí a intimity a potenciální vznik obavy z narušení bezpečí, proto by bylo na místě zjistit postoj rodičů opačného pohlaví, kteří by spolu sdíleli pokoj. Jednat s rodiči o možném doprovázení druhým rodičem by bylo přípustné v případě, že by jeden z rodičů opačného pohlaví ve sdíleném pokoji nesouhlasil se společným pobytem. V tomto případě však nemocnice na toto vyjednání nepřistoupila přesto, že by společný pobyt otce na sdíleném pokoji druhé matce nevadil. Jelikož se nemocnice nezabývala možností pobytu otce s dětmi, na pokoji sdíleném s druhou matkou a dítětem, ale pouze možností pobytu matky či babičky, dopustila se nemocnice diskriminace založené na pohlaví.

Závěr: Veřejná ochránkyně práv v návaznosti na ustanovení § 21b písm. c) zákona o veřejném ochránci práv nemocnici doporučila, aby se omluvila stěžovatelům a také upravila materiály (domácí řád ORL), které se týkají poskytování lůžek pro rodiče hospitalizovaných dětí. Služba by měla jasně dávat najevo, že je pro oba rodiče. Mezi další doporučení pro nemocnici navrhla komunikování s oběma rodiči o možnosti doprovázení a ubytování.

Výsledek šetření: Diskriminace v tomto případě byla zjištěna. Nemocnice přijala doporučení ochránce a přislíbila jejich zapracování do svých postupů. Stěžovatel se rozhodl, že žalobu na diskriminaci nepodá.

Vlastní názor: S výsledkem šetření veřejného ochránce práv souhlasím. Dle mého názoru by pobyt v nemocnici měl být umožněn zákonným zástupcům či opatrovníkům bez ohledu na pohlaví. Otec je pro dítě stejně důležitá osoba jako matka, a oba mají mít na dítě stejné právo. Odmítnout přítomnost rodičů/opatrovníků v nemocnici s nezletilými dětmi je přijatelné pouze pokud existují skutečně závažné důvody či překážky. V opačném případě má dítě právo na nepřetržitý kontakt s rodičem. Dle mého názoru může samotný pobyt rodičů/opatrovníků v nemocnici s dítětem pomoci k urychlení zlepšení zdravotního stavu dítěte, protože od něho dostává nenahraditelnou psychickou podporu. Pro rodiče může být přítomnost také přínosem pro zvládnutí následné péče o dítě doma.

3 KOMPARACE ČINNOSTI OMBUDSMANA S ČINNOSTÍ OBDOBNÝCH INSTITUCÍ VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH

Slovo ombudsman pochází ze Švédska. V překladu znamená zástupce lidí nebo zástupce pro skupiny lidí. Švédsko je první zemí, která představila prvního ombudsmana již začátkem devatenáctého století. Další země začaly ustavovat systémy ombudsmanů (veřejných ochránců práv), teprve až v polovině dvacátého století. [7]

Bylo to v roce 1809, kdy Švédsko představilo instituci ombudsmana s úkolem stíhat vinné správce a soudce. Poté uplynulo více než 100 let, než byl nápad převzat v jiných zemích. Instituce dokonce i po takto dlouhé době zůstala ve Skandinávii – druhou zemí, která vytvořila instituci ombudsmana, bylo Finsko. Zde byla v roce 1919 instituce upravena dvě funkce, parlamentní ombudsman a kancléř. Úlohou kancléřů bylo zajistit, aby úřady a úředníci dodržovali zákon a plnili své povinnosti. Veřejný ochránce práv měl dohlížet na dodržování zákona v řízeních soudů a jiných orgánů.[4] [7]

V roce 1955 zřídilo svého ombudsmana Dánsko a až poté Norsko, které vycházelo z Dánského modelu ombudsmana a dokončilo tak skandinávské kvarteto v roce 1962 zřízením veřejného ochránce práv (ombudsmana) pro veřejnou správu. [4] [7]

Zavedení dánského veřejného ochránce práv v roce 1955 znamenalo začátek popularizace této instituce, první dánský ombudsman navštívil mnoho zemí a přispěl tak k prosazení této instituce v demokratických zemích jako důležité náležitosti. Dánský model byl také vzorem nového veřejného ochránce práv na Novém Zélandu, který byl vytvořen v roce 1962, což byla první země mimo Skandinávii, která takový systém zavedla. Velký zájem o koncept zavedení ombudsmana (VOP), vyvolalo jeho zavedení právě na Novém Zélandu, byl tak zahájen proces, kdy ombudsmanské instituce vznikaly následně v mnoha zemích světa na všech kontinentech, tento proces byl označován jako tzv. „ombudsmánie“. [4] [7] [9]

V 70. letech se ombudsmani objevili v mnoha částech světa (například Austrálie 1976). Mnoho střeoevropských zemí přijalo veřejného ochránce práv v 70. a 80. letech navzdory různým správním tradicím. V této době poněkud neobvyklá instituce se tak stala standardní součástí moderních právních států. [4] [7] [9]

V 80. letech 20. století byla myšlenka ombudsmana přijata téměř každou zemí v západní Evropě. Od devadesátých let se tato instituce začala šířit globálně. Po studené válce přijalo tuto instituci mnoho postkomunistických států. Poté došlo k mimořádnému šíření systémů

veřejného ochránce práv po celém světě, přičemž odhadem má na konci 90. let 20. století kanceláře veřejného ochránce práv 90 zemí světa.[4] [7] [9]

Instituce ombudsmana byla také zakotvena několika státy v Latinské Americe a v několika afrických zemích, ty přijaly tuto instituci v období 90. let. Od roku 2000 je instituce většinou přijímána v rozvojových zemích a východoevropských státech. Národní ombudsman se nyní rozšířil na všechny kontinenty a současně pokrývá většinu nezávislých zemí světa. Ombudsman dnes působí téměř ve všech demokratických a dokonce i v některých zemích, které nedisponují všemi atributy demokratických zemí. [4] [9]

Nejenže se multiplikovali ombudsmani, ale také diverzifikovali. Nyní se nacházejí v soukromém sektoru a fungují jako mechanismus odškodnění zákazníka. Tento koncept byl snadno přijat v nově vznikajících demokratických zemích jako mechanismus ochrany lidských práv. Zdá se tedy, že koncept veřejného ochránce práv, který byl poprvé představen na počátku devatenáctého století, poté, co byl v podstatě zapomenut až do druhé poloviny 20. století, dobyt svět.[7]

Koncept veřejného ochránce práv je založen na myšlence, že by občané měli mít právo stěžovat si na konkrétní činy svých vládců, a že jejich stížnosti by měly být vyšetřovány nezávisle. [7]

Následující tabulka zobrazuje vývoj přijetí instituce ombudsmana (VOP) podle roku a země vzniku. Je zde uvedený výpis zemí z celého světa, které tuto či obdobnou instituci přijaly.

Tabulka 5: Přijetí instituce ombudsmana (VOP) podle roku a země

Před rokem 1950	50 a 60 léta 20. století	70. léta 20. století	80. léta 20. století	90. léta 20. století	Po roce 2000
Švédsko 1809 Finsko 1919 Tchaj-wan 1948	Dánsko 1955 Norsko 1962 Spojené Království 1967 Tanzanie 1966 Mauricius 1969 Japonsko 1955 Nový Zéland (1962)	Izrael 1971 Francie 1973 Německo 1975 Portugalsko 1976 Rakousko 1977 Tunisko 1972 Zambie 1974 Nigérie 1975 Portoriko 1977 Trinidad a Tobago 1977 Papua-nová Guinea 1975 Austrálie 1977	Irsko 1980 Holandsko 1981 Španělsko 1981 Island 1987 Polsko 1987 Slovinsko 1988 Maďarsko 1989 Uganda 1988 Srí Lanka 1982 Pákistán 1983 Barbados 1981 Guatemala 1987 Haiti 1987 Mexiko 1989 Šalamounovy ostrovy 1980 Cookovy ostrovy 1984 Samoa 1988 Hong Kong 1989	Chorvatsko 1990 Kypr 1991 Makedonie 1991 Rumunsko 1991 Estonsko 1992 Slovenská republika 1992 Grónsko 1994 Litva 1994 Lotyšsko 1995 Malta 1995 Uzbekistán 1995 Gruzie 1996 Belgie 1997 Moldavsko 1997 Ukrajina 1997 Andorra 1998 Řecko 1998 Ruská federace 1998 Albánie 1999 Česká republika 1999 Gibraltar 1999 Namibie 1990 Ghana 1993 Lesotho 1993 Burkina Faso 1994 Malawi 1994 Botswana 1995 Jižní Afrika 1995 Gambie 1997 Mali 1997 Siera Leone 1997 Súdán 1998 Džibutsko 1999 Senegal 1999 Korejská republika 1994 Macao 1999 Thajsko 1999 Peru 1993 Antigua a Barbuda 1994 Argentina 1994 Ostrovy Turks a Cacois 1994 Panama 1997 Vanuata 1994	Kosovo 2000 Faerské ostrovy 2001 Ázerbájdžán 2002 Lucembursko 2003 Arménie 2004 Srbsko 2005 Bulharsko 2004 Turecko 2012 Pobřeží slonoviny 2000 Etiopie 2000 Rwanda 2003 Burundi 2005 Guinea 2010 Zimbabwe 2008 Keňa 2011 Maroko 2011 Nigérie 2011 Benin 2014 Indonésie 2000 Timor Leste 2005 Jordánsko 2009 Bahrajn 2012 Tonga 2001 Bermudy 2004 Kajmanské ostrovy 2004 Britské panenské ostrovy 2007 Curacao 2010 Sint Marteen 2010

Zdroj: Vlastní zpracování podle [4]

Následně jsem vybrala 3 evropské země, jejichž systém této instituce bude blíže představen. Vzhledem k výše nastíněnému stručnému vývoji, jsem se rozhodla nejdříve přiblížit systém veřejného ochránce práv z období před rokem 1950, zvolila jednu ze Skandinávských zemí a to Švédsko, jakožto zemi, která zavedla instituci Veřejného ochránce práv (ombudsmana) jako první.

Jako další bude přiblížen systém této instituce ve Francii, kde instituce vznikla v roce 1973. A následně v Polsku, které tuto instituci zavedlo v roce 1987. Vybrané země, které budou přiblíženy, jsou pro přehlednost zeleně zvýrazněny v tabulce výše.

3.1 Švédsko

Jak již bylo v předchozí kapitole zmíněno, ve Švédsku je instituce ombudsmana zakotvena ve švédské Ústavě již od roku 1809, a je nazývána „Justitieombudsman“ (JO) nebo také Riksdagens ombudsmän, což v překladu znamená Parlamentní ombudsma. Kancelář parlamentního ombudsmana byla zřízena v souvislosti s přijetím tzv. vládního nástroje „Regeringsformen“, který je jedním z ústavních zákonů. První ombudsman byl zvolen v roce 1810, v tomto roce byl také přijat zákon o instrukcích pro ombudsmana, který vymezil jeho pravomoci. [4][7][9] [28]

Dále v roce 1905 byla zřízena funkce vojenského ombudsmana „militieombudsmannen“ (MO), aby dohlížel na vojenské úřady. Volební období těchto dvou ombudsmanů (JO a MO) bylo poté v roce 1941 prodlouženo z jednoho na čtyři roky a pár let poté dostali pravomoc dohlížet na orgány místní správy. V roce 1967 však byla funkce vojenského ombudsmana (MO) zrušena a počet parlamentních ombudsmanů (JO) byl zvýšen na tři a o osm let později na konečný počet čtyř parlamentních ombudsmanů. [4][7][9] [28]

Ve Švédsku v současné době tedy existují čtyři ombudsmani, kteří jsou jmenováni přímo parlamentem „Riksdag“, nejsou jím však kontrolováni ani řízeni. Jeden z těchto čtyř ombudsmanů má titul tzv. hlavního parlamentního ombudsmana, který odpovídá za správu, jeho hlavním úkolem je zajistit dodržování zákonů. Mezi jeho pravomoci patří také rozhodování o tom, které oblasti mají být přidělena ostatním ombudsmanům, nemůže však zasahovat do vyšetřování nebo rozhodnutí jiného ombudsmana. [18] [29] [30] [31]

Veřejní ochránci práv mají přispívat k nápravě nedostatků v právních předpisech. Dohled vykonávají veřejní ochránci práv při posuzování stížností vznesených veřejností (podané písemně) a prostřednictvím inspekcí a jiných šetření, která mohou veřejní ochránci práv považovat za nezbytná. Veřejní ochránci práv budou konzultovat inspekce a jiná šetření, která hodlají provést, s hlavním parlamentním veřejným ochráncem práv.[18] [29] [30] [31]

Pod dohledem švédského parlamentního ombudsmana jsou:

- státní a obecní úřady,
- úředníci a ostatní zaměstnanci těchto úřadů,
- jiné osoby, jejichž zaměstnání nebo přidělení vyžaduje výkon veřejné moci, pokud jde o tento aspekt jejich činnosti,

- úředníci a zaměstnanci zaměstnaní ve veřejných podnicích, přičemž jménem tohoto podniku vykonávají činnosti, v nichž vláda prostřednictvím zmocnění podniku má rozhodující vliv. [30]

V případě důstojníků ozbrojených sil se však tento dohled vztahuje pouze na důstojníky pověřené hodností druhého poručíka nebo vyšší a na důstojníky odpovídající hodnosti. [30]

Dohled švédského parlamentního ombudsmana se nevztahuje na:

- členy parlamentu Riksdag,
- správní radu parlamentu Riksdag,
- volební komisi parlamentu Riksdag,
- radu pro stížnosti parlamentu Riksdag nebo ředitel komory,
- členy správní rady Riksbank,
- členy výkonné rady Riksbank, s výjimkou rozsahu jejich účasti na výkonu pravomocí Riksbank rozhodovat v souladu se zákonem o regulaci měny a úvěru ,
- vládu nebo ministry,
- kancléře spravedlnosti (soudce) a
- členy obecních a krajských shromáždění. [30]

Práce ombudsmana se může zaměřit na různé oblasti, společné funkce, které vykonávají všichni ombudsmani, jsou vyšetřovací práce, informování a vzdělávání. Pro různé oblasti jsou však vyžadovány různé znalosti a zkušenosti. Každý má za svou činnost ve své oblasti dohledu individuální odpovědnost. Jsou odpovědni přímo švédskému parlamentu Riksdag, kterému pravidelně předkládají výroční zprávu, jejíž součástí je přehled provedených prací během pracovního roku včetně statistik a vybraných rozhodnutí. [29] [31]

Kromě toho může existovat jeden nebo více zástupců ombudsmanů, kteří jsou voleni na období dvou let. Ochránci jsou voleni na období, které trvá čtyři roky, a také mohou být poté znovu zvoleni. Funkci zastávají ode dne zvolení, nebo později, pokud tak stanoví Riksdag. Mohou být během svého funkčního období kdykoliv odvoláni, či mohou sami rezignovat. [29] [31]

Parlamentní veřejní ochránci práv tvoří jeden pilíř parlamentní kontroly ve Švédsku. Úkolem ombudsmanů je přezkoumat provádění zákonů a jiných předpisů ve veřejném sektoru jménem parlamentu Riksdag a nezávislých na výkonné

moci. Tento přezkum zahrnuje soudy a další veřejné orgány, jakož i jejich zaměstnance. Zabývají se podanými podněty veřejností nebo z vlastní iniciativy, například také prováděním namátkové inspekce. [25] [29]

Parlamentní veřejní ochránci práv zajišťují, aby veřejné orgány jednaly s jednotlivci legálně a správně. Právní základ pro parlamentní ombudsmany je zakotven v zákoně o Riksdagu, (upravuje například podrobnosti o pravomoci, o jejich počtu, způsobu jmenování a délky mandátu), v zákoně s pokyny pro parlamentní ombudsmany (obsahuje další popisy a omezení), vládními nástroji (ústavní zákon), správními směrnicemi pro parlamentní ombudsmany (předpisy upravující povinnosti státních zaměstnanců v organizaci, rozdělení práce a odpovědnosti) či zákonem o přístupu veřejnosti k informacím a tajemství. Veřejní ochránci práv tvoří jeden pilíř ústavní ochrany základních svobod a práv jednotlivců. Kromě parlamentních veřejných ochránců práv má Švédsko řadu dalších veřejných ochránců práv, kteří přezkoumávají konkrétní oblasti. [25] [29]

Postupně byli zřízeni ombudsmani s následujícími specializacemi:

- Ombudsman na ochranu svobodného podnikání,
- Ombudsman pro spotřebitelské vztahy (spotřebitelský ombudsman),
- Ombudsman pro rovné příležitosti (ombudsman pro rovnost),
- Ombudsman proti etnické diskriminaci. [18]

Dalším příkladem je ombudsman pro děti, ombudsman pro zdravotně postižené či tiskový ombudsman. [25]

3.1.1 Ombudsman pro rovnost (Equality Ombudsman of Sweden)

Ombudsman pro rovnost – „Diskrimineringsombudsmannen“ (DO), byl ve Švédsku vybudován 1. ledna 2009, kdy byli dříve existující čtyři antidiskriminační ombudsmani sjednoceni do nového orgánu. Jedná se o nezávislou vládní agenturu. Ombudsman byl zřízen aktem parlamentu. Vstoupil tak v platnost zákon 2008:568 – zákon o ombudsmanovi pro rovnost a zákon 2008:567 - zákon o diskriminaci. [15][16]

Dohlíží na dodržování zákona o diskriminaci, a podporuje rovná práva a příležitosti. Za tímto účelem může ombudsman pro rovnost mimo jiné přijímat a posuzovat stížnosti jednotlivců, kteří tvrdí, že se stali oběťmi diskriminace. Po takovém vyšetřování může ombudsman pro rovnost podat jménem dotčené osoby žalobu na náhradu škody. [15][16]

Jak je uvedeno v zákoně (2008: 568) o veřejném ochránci rovnosti, ombudsman:

- Usiluje o zajištění, aby v žádné oblasti života švédské společnosti nedošlo k diskriminaci související s pohlavím, věkem, identitou nebo projevem trans genderu, náboženstvím nebo jiným vyznáním, etnicitou, zdravotním postižením či sexuální orientací.
- Pracuje v jiných ohledech na prosazování rovných práv a příležitostí, konkrétně mezi zákonné odpovědnosti ombudsmana pro rovnost patří poskytování poradenství a další podpory, které pomáhají každému, kdo byl vystaven diskriminaci a domáhat se svých práv. [15][16]

V rámci své působnosti ombudsman pro rovnost dále:

- Informuje, vzdělává, diskutuje a má další kontakty s vládními agenturami, podniky, jednotlivci a organizacemi.
- Sleduje mezinárodní vývoj a udržuje kontakty s mezinárodními organizacemi.
- Sleduje výzkumné a vývojové práce.
- Navrhuje vládě legislativní změny a další antidiskriminační opatření.
- Navrhuje a zahajuje další vhodná opatření.[16]

Základní funkce:

- publikování výzkumu, doporučení a názorů,
- vyřizování stížností,
- právní pomoc,
- poradenství vládě, parlamentu a jiným veřejným orgánům,
- spolupráce s organizacemi občanské společnosti,
- činnosti zaměřené na zvyšování povědomí. [16]

3.2 Francie

První instituce ombudsmanského typu byla ve Francii zřízena v roce 1973 pod názvem *Mediateur de la République*, v překladu „Mediátor Francouzské republiky“. Byl to nezávislý správní orgán, který byl odpovědný za zlepšení vztahů občanů se správou. [12]

V roce 2000 byl zřízen tzv. ochránce dětí a Národní komise pro etiku a bezpečnost a poté v roce 2004 Vysoký úřad pro boj proti diskriminaci a za rovnost. Všechny tyto čtyři instituce byly v roce 2011 zrušeny a byla vytvořena nová instituce s názvem *Défenseur des droits* neboli Ochránce práv. Zřízení úřadu ochránce práv znamená, že za ochranu práv zodpovídá jediný orgán. [12]

Francouzský ochránce práv, je také nezávislý správní orgán, převzal oblasti působnosti těchto institucí:

- *Méiateur de la République* (francouzský mediátor),
- *Défenseur des enfants* (veřejný ochránce práv dětí),
- *Haute Autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité* (HALDE, Vysoký úřad pro boj s diskriminací a pro rovnost žen a mužů),
- *Commission nationale de déontologie de la sécurité* (CNDS, Národní komise pro pravidla profesní etiky v oblasti bezpečnosti). [12]

Instituce Ochránce práv je zakotvena přímo v Ústavě. Ochránce je jmenován prezidentem republiky na dobu šesti let, bez možnosti znovuzvolení a odvolání – funkce ochránce je tedy možné ukončit pouze na jeho žádost nebo v případě jeho pracovní neschopnosti. Přísný režim neslučitelnosti a imunity proto nelze kombinovat s volitelným mandátem, veřejným úřadem ani profesní činností. Funkce ochránce práv je neslučitelná s funkcí člena Vlády či Parlamentu, soudnictví atd. [12]

Ochránce práv zajišťuje, aby státní správa, místní úřady, veřejná zařízení, jakož i jakýkoli orgán pověřený veřejnou službou respektovaly práva a svobody. [12]

Ochránce práv má:

- Hájit práva a svobody v souvislosti se vztahy se státní správou, místními úřady, veřejnými zařízeními a orgány pověřenými veřejnou službou.
- Hájit a prosazovat nejlepší zájmy a práva dítěte zakotvené v zákoně nebo mezinárodním závazkem pravidelně ratifikovaným nebo schváleným Francií.

- Bojovat proti přímé, nepřímé diskriminaci, zakázané zákonem nebo mezinárodním závazkem pravidelně ratifikovaným nebo schváleným Francií, a prosazovat rovnost.
- Zajistit dodržování etiky osobami provádějícími bezpečnostní činnosti na území republiky. [12]

Ochránce je povinen podávat zprávu o své činnosti prezidentovi republiky a parlamentu. Parlament poskytuje ochránci práv tři zástupce, kteří jsou pod jeho pravomoc, s cílem zajistit rychlou identifikaci v různých oblastech a reagovat na zjištěné nepřijatelné situace. Je jmenován zástupce ochránce práv dětí, odpovědný za obranu a prosazování práv dětí, zástupce ochránce práv odpovědný za oblast etiky v oblasti bezpečnosti, a zástupce ochránce práv odpovědný za oblast boje proti diskriminaci a prosazování rovnosti.[12]

Ochránce ani jeho tři asistenti/zástupci nemohou být stíháni, zatčeni, zadrženi nebo souzeni na základě názorů, které vyjadřují nebo na základě jednání které vykonávají při výkonu svých funkcí. [19]

Na ochránce se může bezplatně obrátit:

- Každá FO či PO která se domnívá, že je poškozena ve svých právech a svobodách fungování státní správy, územní kolektivity, veřejné instituce nebo orgán pověřený veřejnou službou.
- Dítě, které se dovolává ochrany svých práv nebo situace, která zpochybňuje jeho zájmy, jeho zákonnými zástupci, členy jeho rodiny, zdravotnickými nebo sociálními službami nebo jakýmkoli sdružením řádně prohlášeného po dobu nejméně pěti let ke dni skutečností a navrhuje ve svých stanovách hájit práva dítěte.
- Každá osoba, která se považuje za oběť diskriminace, přímé nebo nepřímé, zakázaná zákonem nebo mezinárodním závazkem pravidelně ratifikovaným nebo schváleným Francií, nebo jakékoli sdružení pravidelně deklarované po dobu nejméně pěti let ke dni navrhovaných skutečností svými stanovami bojovat proti diskriminaci nebo pomáhat obětem diskriminace společně s osobou, která tvrdí, že se stala obětí diskriminace, nebo s jejich souhlasem.
- Každá osoba, která se stala obětí nebo svědkem jednání, které považuje za porušení etických pravidel v oblasti bezpečnosti.

- Každý, kdo se stal obětí nebo svědkem činu, o kterém se domnívá, že porušuje pravidla profesní etiky v oblasti bezpečnosti. [19]

Ochránce práv rovněž zkoumá stížnosti, které mu zasílá evropský veřejný ochránce práv, které podle všeho spadají do jeho pravomoci a vyžadují zásah.[19]

Dotázané FO nebo PO sdělí ochránci práv na jejich odůvodněnou žádost veškeré informace a dokumenty užitečné pro výkon jejich poslání. Ochránce práv může shromažďovat veškeré informace, které se mu zdají nezbytné, o skutečnostech, které mu byly oznámeny. [19]

Ochránce může ověřovat na místě ve veřejných i soukromých prostorách vyslychaných osob, kontrolovat na místě v ostatních prostorách, dopravních prostředcích. Může vyslychat osoby a žádat orgány o spolupráci. Ochránce práv může doporučit provedení legislativních nebo regulačních změn, které se mu zdají užitečné. Ochránce práv nemůže zpochybnit soudní rozhodnutí.[19]

Ochránce práv může na celém území, i pro francouzské státní příslušníky v zahraničí, určit delegáty, kteří jsou pod jeho pravomoc, kteří mohou v rámci své zeměpisné jurisdikce vyšetřovat stížnosti a podílet se na řešení takto nahlášených obtíží. Může na ně, jakož i na své zástupce, delegovat pravomoci.[19]

Ochránce práv, jeho asistenti, ostatní členové vysokých škol, delegáti a všichni zástupci, kteří jsou pod jeho pravomoc, jsou povinni zachovávat profesní tajemství ohledně skutečností, jednání nebo informací, o nichž jsou informováni v důsledku svých povinností, s výhradou prvky nezbytné pro vypracování stanovisek, doporučení, soudních příkazů a zpráv stanovených tímto ekologickým zákonem. [19]

Ochránce práv však může, pokud je osloven dítětem, informovat jeho zákonné zástupce a orgány, které pravděpodobně zasáhnou v zájmu dítěte. Pokud se zúčastněné strany nedohodnou, nesmí být v dokumentech zveřejňovaných na základě oprávnění ochránce práv, uvedena žádná zmínka umožňující identifikaci fyzických osob. [19]

3.2.1 Boj proti diskriminaci a podpora rovnosti

Ochránce práv, pokud zjistil přímou nebo nepřímou diskriminaci v profesní činnosti fyzické nebo právnické osoby podléhající schválení nebo schválení orgánem veřejné moci, nebo, vůči nimž má takový orgán pravomoc přijmout prozatímní opatření nebo sankce za nedodržování právních předpisů týkajících se diskriminace nebo veřejného pořádku a svobod, může tento veřejný orgán doporučit, aby využil pravomoci pozastavení

nebo sankce, které má k dispozici. Ochránce práv je průběžně informován o opatřeních přijatých na jeho doporučení.[19]

Při zasahování do boje proti diskriminaci a prosazování rovnosti ochránce práv konzultuje v případě jakékoli nové záležitosti s kolegiem, kterému předsedá, a které kromě svého náměstka místopředsedy zahrnuje:

- tři kvalifikované osobnosti jmenované předsedou Senátu;
- tři kvalifikované osobnosti jmenované předsedou Národního shromáždění;
- kvalifikovaná osoba jmenovaná místopředsedou Státní rady;
- kvalifikovaná osoba jmenovaná prvním předsedou kasačního soudu. [19]

Členové kolegia jsou jmenováni na základě svých znalostí nebo zkušeností v oblasti boje proti diskriminaci a prosazování rovnosti. Jmenování předsedy Senátu a předsedy Národního shromáždění přispívá k vyváženému zastoupení žen a mužů. Když ochránce práv předsedá schůzkám kolegia, jeho zástupce se hlasování nezúčastňuje. V případě rovnosti hlasů je rozhodující hlas prezidenta. [19]

Pokud se osoba domnívá, že se stala obětí diskriminace, může se obrátit na ochránce práv. Údajným pachatelem této diskriminace může být fyzická osoba (fyzická osoba) nebo právnická osoba (sdružení, společnost atd.), soukromá osoba (společnost) nebo veřejná osoba (státní služba, místní úřad, veřejná nemocniční služba). Ochránce práv může také jednat z moci úřední, pokud se domnívá, že je jeho zásah nezbytný. [20]

Diskriminace je podle zákona nepříznivé zacházení, které musí obecně splňovat dvě kumulativní podmínky:

- musí být založeno na kritériu definovaném zákonem (pohlaví, věk, zdravotní postižení atd.) - zákon dosud uznává více než 25 kritérií diskriminace,
- a spadat do situace, na kterou se vztahuje zákon (přístup k zaměstnání, služby, ubytování atd. [20])

Pro zajišťování respektování práv a svobod má ochránce dvě možnosti:

- jedná na základě individuálních žádostí/stížností které obdrží,
- a na druhé straně sám provádí kroky k podpoře rovnosti. [25]

Mezi kroky, které sám provádí, patří například provádění studií, navrhování reforem, vyjadřování svého názoru na budoucí zákony, trénování odborníků, informování a komunikování. Všechny tyto činnosti přispívají ke zvyšování povědomí a lepšímu uplatňování práv lidí. [25]

V rámci studií se snaží lépe poznat situace nerovností a umožňuje tak lépe jednat a hájit práva každého. Šetření také provádí k prokazování diskriminace. Ochránce může navrhopvat změny zákona, tato pravomoc se používá k vyřešení opakujících se obtíží, které ochránce identifikuje, rovněž se může vyjádřit k návrhům zákonů nebo legislativním návrhům. [25]

Dále může navrhopvat a realizovat vzdělávací programy určené odborníkům, poskytovat školení, aby pomohl změnit postupy. Vytváří mnoho nástrojů, které podporují rovnost a umožňují každému lépe porozumět svým právům. Jedná se například o plakáty, hry, letáky průvodce či videa. Provádí informační kampaně za účelem zvýšení povědomí o boji proti diskriminaci. Také je přítomen na sociálních sítích, aby propagoval svou činnost a informoval občany o právech. [25]

V případě, že se jedná o procedurální chyby, nedorozumění či selhání administrativy, snaží se ochránce upřednostňovat přátelské urovnání, tak že řeší situaci, aniž by se musely řešit před soudy. Není-li smírné urovnání možné, může formulovat tzv. doporučení, podáním oficiální žádosti, aby byl problém vyřešen ve lhůtě, kterou stanoví. Odpůrce je povinen podat zprávu i přijatých opatřeních, podle ochránceva doporučení. Pokud tak neučiní a může ochránce uplatnit soudní příkaz. [26]

3.3 Polsko

V Polsku je instituce veřejného ochránce práv (ombudsmana) nazývána Rzecznik Praw Obywatelskich, což v překladu znamená Mluvčí občanských práv. Tato instituce zde začala působit dříve, než začal působit veřejný ochránce práv v České republice a to již v roce 1988, přijetím zákon o Mluvčím občanských práv ve dne 15. července 1987. Činnost prvního Mluvčího občanských práv byla zahájena 1. ledna 1988. Po desetiletém fungování této instituce založené zákonem, byla následně v roce 1997 tato instituce začleněna přímo do Ústavy Polska. [17]

Mluvčí občanských práv v Polsku zajišťuje lidské a občanské svobody a práva včetně provádění zásady rovného zacházení. Také sleduje provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Šetří, zda nedochází k porušování zákona nebo zásad soužití a sociální spravedlnosti a zda nedochází k diskriminaci. [32]

Svou činnost vykonává především na základně bezplatně podaných podnětů (žádostí/stížností), které může podat jakýkoliv polský občan či skupina občanů, organizace a v neposlední řadě také cizinec (v případě, že je podřízen Polské republice) v souvislosti s porušením práv veřejnou mocí. Tzn. soudem, policií, vysokou školou, zdravotnictvím, obecním úřadem, apod. Mluvčí občanských práv také provádí preventivní návštěvy ve vojenských jednotkách, psychiatrických léčebnách, věznicích atd. Nenahrazuje však soudnictví. [32]

Mluvčí je jmenován Sejmem (tzn. dolní komorou Parlamentu Polské republiky) se souhlasem Senátu na žádost od maršála Sejmu nebo skupiny 35 poslanců. Navržen na Mluvčího může být polský občan, kde jsou mimo jiné podmínkou i právní znalosti a odborné zkušenosti. [32]

Funkční období takto jmenovaného Mluvčího začíná dnem složení slibu před Sejmem a trvá pět let. Stejná osoba nemůže být zvolena na více než dvě funkční období po sobě. Mluvčí se může před koncem období sám vzdát svých povinností nebo může být odvolán z důvodů stanovených v Ústavě. (například z důsledku nemoci, zdravotního postižení apod.) [32]

Mluvčí přijímá opatření na základě bezplatné žádosti občanů, místní správy, na žádost veřejného ochránce práv pro děti a na žádost veřejného ochránce práv pro malé a střední podniky (které zde souběžně existují) nebo také z vlastní iniciativy. Může provádět šetření, žádat příslušné orgány o přezkum případu. [32]

Subjekty, které mluvčí kontaktuje, jsou povinny spolupracovat a poskytovat přístup k dokumentům. Mluvčí spolupracuje s občanskými hnutími, se sdruženími, dobrovolnými nadacemi a sdruženími, se zahraničními a mezinárodními organizacemi na ochranu lidských práv a svobod a to i v oblasti rovného zacházení. [32]

Mluvčí si sám může jmenovat a odvolat až tři zástupce a může jim definovat úkoly. [32]

3.3.1 Rovné zacházení a nediskriminace

Mluvčí podniká kroky stanovené zákonem, pokud obdrží zprávu, která upozorňuje na porušení lidských práv a občanských svobod včetně zásady rovného zacházení. A pravidelně kontroluje zacházení s osobami zbavenými svobody. Působnost Mluvčího při provádění zásady rovného zacházení zahrnuje analýzy, sledování a podporu rovného zacházení se všemi osobami. Provádění nezávislých průzkumů a vypracovává a vydává nezávislé zprávy a doporučení související s diskriminací. [32]

Zákon definuje oblasti a metody boje proti porušování zásady rovného zacházení na základě pohlaví, národnosti, náboženství, etnicity, věku, sexuální orientace, zdravotního postižení a přesvědčení. A vztahuje se na oblasti odborného vzdělávání, sociálního zabezpečení, zdravotní péče, apod. [33]

Mluvčí má povinnost každoročně informovat Sejm a Senát o své činnosti. Podávat informace o své činnosti v oblasti rovného zacházení a jejich výsledcích, o dodržování zásad v této oblasti, a závěry a doporučení týkajících se opatření, která mají být zajištěna.[32]

Mezi jeho další činnosti patří:

- vypracovávání a vydávání stanovisek k návrhům právních aktů týkajících se zásady rovného zacházení;
- provádění analýz a hodnocení právních řešení, pokud jde o dodržování zásady rovného zacházení, jakož i podávání žádostí o vydání nebo změnu právních aktů týkajících se záležitostí náležejících příslušným orgánům;
- přijímání opatření zaměřených na odstranění nebo omezení účinků vyplývajících z porušení zásady rovného zacházení;
- provádění analýz a hodnocení právní a sociální situace v rozsahu uvedeném v odst. 1 písm. 1 a zahájení, provádění, koordinace nebo sledování činností zaměřených na zajištění rovného zacházení a ochrany před diskriminací;

- sledování situace, pokud jde o dodržování zásady rovného zacházení;
- propagace, šíření a šíření otázky rovného zacházení;

spolupráce s národními sociálními organizacemi, včetně odborových organizací a organizací zaměstnavatelů. [33]

4 SYNTÉZA ZJIŠTĚNÝCH POZNATKŮ

Obecně lze říci, že role veřejného ochránce práv v ČR je obdobná s postavením ombudsmanů ve výše uvedených státech. Tato kapitola se věnuje syntéze zjištěných poznatků, a to především nejzásadnějším vyzorovaným rozdílům v ombudsmanských funkcích ve vybraných evropských zemích v komparaci Českou republikou, které jsou v průběhu zpozorovány. Instituce ombudsmana se v některých aspektech v jednotlivých zemích liší. Instituce ombudsmana má různé podoby a úpravy v závislosti na historickém politickém a sociálním vývoji dané země.

Nejpatrnější rozdíl vyplývá již ze samotného názvu pro tuto instituci, ne každý ombudsman se ombudsmanem nazývá. Obvykle se liší podle jazykové příslušnosti, dle místní tradice, volby či podle kulturní tradice. V některých zemích je zachován obecně známý pojem ombudsman, v jiných zemích se však můžeme setkat i s jiným označením jako například Mediátor, Ochránce lidu či Komisař pro lidská práva. [9]

V České republice se setkáváme s názvem veřejný ochránce práv“, ve Švédsku je nazýván jako Justitieombudsmannen (JO) nebo také Riksdagens ombudsmän v překladu „Parlamentní ombudsman, v Polsku Rzecznik Praw Obywatelskich – v překladu „Mluvčí občanských práv“, a ve Francii dříve jako Mediateur de la République, v překladu „Mediátor Francouzské republiky“, později Défenseur des droits neboli Ochránce práv.

Další rozdíl lze nalézt také v zakotvení ombudsmanské funkce. V některých zemích je tato funkce zakotvena přímo v Ústavě, jako například ve Švédsku či Polsku. V jiných zemích se můžeme setkat se zákonným zakotvením. V České republice se setkáváme se zákonnou úpravou, podobně jako v Itálii a Slovenské republice. Zákonná úprava je obsáhlejší, zatímco Ústavní, je spíše stručnější, a proto se většinou Ústavní úprava odkazuje zároveň i na zákonnou úpravu. [8]

Volba ombudsmanů a délka funkčního období ombudsmanů se ve světě také liší. Ve světě se můžeme setkat s mandátem, který je čtyřletý, pětiletý, šestiletý, a také s méně častým sedmiletým mandátem. Sedmiletý mandát je typický pro Velkou Británii či Estonsko.

V České republice je funkční období veřejného ochránce práv šestileté a volí se pouze jeden ze čtyř kandidátů (dva jmenování Senátem a dva prezidentem republiky), kdežto ve Švédsku je pouze čtyřleté funkční období a jsou zde voleni jednotlivě čtyři ombudsmeni, kteří mají své specializace a zabývají se svou oblastí dohledu, tvoří kolektivní orgán. Jsou voleni přímo parlamentem Riksdag.

V Polsku je funkční období pětileté, kdy je Mluvčí jmenován Sejmem se souhlasem Senátu na žádost od maršála Sejmu nebo skupiny 35 poslanců. Pětileté období je nejčastější. Ve Francii je ochránce jmenován prezidentem republiky na dobu stejnou jako v České republice a to na dobu šesti let.

Možnost opakování mandátu (znovuzvolení) je stejně tak jako v České republice poměrně obvyklá i v jiných zemích včetně Švédska. Existují ale také země, kde možnost znovuzvolení není vůbec a to například ve Francii. V Polsku nemůže být ta stejná osoba zvolena na víc, než dvě funkční období. [9]

Na rozdíl od České republiky je ve většině zemí kvalifikační požadavek na ombudsmana ve formě právnického vzdělání, je tomu tak i v Polsku a Francii. V České republice je kladen požadavek pouze na věkovou kvalifikaci a na právo volit do Senátu a kvalifikační požadavek zde není. [9]

Ombudsmani mají také své zástupce, kteří vykonávají svou činnost nezávisle a se stejným oprávněním jako ombudsman. Ačkoliv v České republice je volba, pozbytí či odvolání z funkce stejné jako u veřejného ochránce, v jiných zemích tomu tak není. Obvyklé je, že si ombudsman sám volí svého zástupce ze svých spolupracovníků, nebo jsou voleni parlamentem avšak pouze na návrh ombudsmana. [9]

Za důležité považuji zmínit, že jsou určité společné znaky ombudsmana, které by měly být splněny v každé zemi. Jedním z těchto znaků je nezávislost. Je tedy velmi důležité, aby se na volbě do této funkce přímo nepodílely orgány, které na něj dohlíží.

Z komparace činnosti ombudsmana v těchto vybraných zemích jsem zjistila, že existují tzv. Parlamentní ombudsmani voleni parlamentem nebo podobným zákonodárným orgánem, kterému je také poté ombudsman odpovědný a podává mu zprávy o své činnosti. S tímto typem se můžeme setkat ve většině evropských zemí.

Dále z komparace vyplynulo, že může být tzv. generální (hlavní) ombudsman, který se zabývá všemi aspekty a činnostmi správy na celém území. Naproti tomu stojí specializovaný veřejný ochránce práv (ombudsman), který se zabývá pouze konkrétní oblastí státní správy, může se jednat například o věznice, armádu, ochranu dětí, ochranu údajů. Veřejní ochránci práv jsou centralizováni na jednom místě nebo v některých zemích mohou mít lokalizovanou působnost. Z hlediska srovnání modelů v těchto zemích se model čtyř ombudsmanů ve Švédsku jeví jako velice zajímavý.

Na závěr si myslím, že stojí za úvahu také způsob zakotvení této instituce. Instituce veřejného ochránce práv by si zasloužil své místo v nejvyšším předpisu právní síly, jímž je zakotvení přímo v ústavě.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat působnost českého veřejného ochránce práv v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací (equality body). Analyzovat statistiky případů diskriminace řešených veřejným ochráncem práv a rozbor vybraných významných případů. Posledním cílem byla komparace činnosti ombudsmana jako českého equality body s činností obdobných institucí ve vybraných evropských zemích a následné provedení syntézy zjištěných poznatků.

Diplomová práce tedy byla systematicky rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole byla provedena literární rešerše, kde byla charakterizována působnost veřejného ochránce práv, jeho činnosti, vznik a zánik jeho funkce a v neposlední řadě také šetření, která provádí. Dále byla představena kancelář veřejného ochránce práv a personální zastoupení ochránců a jejich zástupců od vzniku této instituce do současnosti. Druhá část této kapitoly byla věnována antidiskriminačnímu zákonu, diskriminaci a jejím formám.

Pro mě osobně byla problematika veřejného ochránce práv zajímavým tématem. Na začátku jsem tuto instituci měla v povědomí, jelikož se o této instituci často mluví, ale znala jsem pouze základní informace. Díky psaní této diplomové práce, jsem tak měla možnost do problematiky nahlédnout blíže a poskytnout celkový náhled na instituci veřejného ochránce práv v České republice, dále také ve Švédsku, Polsku a ve Francii. Za velké pozitivum této instituce považuji možnost veřejného ochránce práv jednat nejen z určitých podnětů od občanů, ale hlavně jednat z vlastní iniciativy.

Ve druhé kapitole byla provedena analýza statistik případů veřejného ochránce práv. Větší pozornost byla věnovaná statistikám z oblasti diskriminace. Z analýzy statistik případů je zřejmé, že lidé mají stále větší důvěru v ochránce, a že se povědomí o této instituci stále více rozšiřuje, protože každý rok se na veřejného ochránce práv obrací lidé s obrovským množstvím písemných podnětů či telefonicky s žádostí o pomoc.

Z hlediska desetiletého vývoje je potěšující, že stále větší procento stěžovatelů dokáže správně zhodnotit působnost veřejného ochránce práv, což také svědčí o pevném zakotvení institutu v právním povědomí obyvatel. V rámci oblasti diskriminace považuji za vhodné zmínit, že počty podnětů však zcela nemusí vypovídat o celkové diskriminaci ve společnosti, protože lidé často diskriminaci ani neoznamují/nenahlašují. O tom proč lidé diskriminaci neoznamují/nenahlašují, ochránce přinesl zásadní poznatky v roce 2015.

Rozbor vybraných významných případů byl věnován třem případům, kterými se veřejní ochránci zabývali. Byly vybrány případy podle diskriminačního důvodu, které se podle předchozí analýzy statistik, ukázaly jako významné. Rozbor byl věnován podnětu, kde stěžovatel namítal diskriminaci z důvodu zdravotního postižení, pohlaví a etnicity. Rozbor byl také doplněn o osobní názor na danou problematiku.

Součástí třetí kapitoly je komparace činnosti veřejného ochránce práv jako českého equality body s činností obdobných institucí ve vybraných evropských zemích. Na závěr je zde uvedena čtvrtá kapitola, která se zabývá syntézou zjištěných poznatků z komparace. Jsou zde vyzdviženy především hlavní rozdíly této funkce ve vybraných zemích. Švédsko jsem v rámci komparace zvolila, z důvodu, že zde byla funkce typu ombudsmana zavedena jako první. Dále jsem zvolila naši geograficky blízkou, sousední, zemi Polsko. Jako poslední uvedený příklad pochází z Francie.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BARTOŇ, Michal, Jan KRATOCHVÍL, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK, Jiří JIRÁSEK a Ondřej SVAČEK. Základní práva. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-128-1.
- [2] BOUČKOVÁ, Pavla. Antidiskriminační zákon: komentář. Vydání druhé. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-618-0.
- [3] CHAMRÁTHOVÁ, Anna. Zákon o veřejném ochránci práv: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-401-2.
- [4] ERKKILÄ, Tero. Ombudsman as a Global Institution: Transnational Governance and Accountability (Public Sector Organizations). Palgrave Macmillan; 1st ed. Springer International Publishing, 2020. ISBN 978-3-030-32675-3.
- [5] KOLDÍNSKÁ, Kristina. Teoretická východiska: Pojmy a koncepty související s rovností. Neviditelný problém: rovnost a diskriminace v Praxi: sborník textů autorského kolektivu k problematice rovnosti a diskriminace v ČR. Praha: Gender Studies. 2010. 68 s. ISBN 80-8652-030-7. s. 11-16.
- [6] KVASNICOVÁ, Jana. Antidiskriminační zákon: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-879-6.
- [7] SENEVIRATNE, Mary. Ombudsmen: public services and administrative justice. London: Butterworths LexisNexis, c2002. ISBN 0-406-94676-0.
- [8] SLÁDEČEK, Vladimír. Zákon o Veřejném ochránci práv: komentář. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy malé komentáře. ISBN 978-80-7400-158-1.
- [9] ŠABATOVÁ, Anna. Ombudsman a lidská práva. V Brně: Doplněk, 2008. ISBN 978-80-7239-229-2.
- [10] Ústava ČR: Listina základních práv a svobod ; Parlament, volby, Ústavní soud, Ombudsman, ministerstva ; Antidiskriminační zákon, Zákon o Sbírcě zákonů : změny volebních zákonů – prezident, Parlament ČR : redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 1995. ÚZ. ISBN 978-80-7488-343-9.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [11] Aktivity veřejného ochránce práv jako „equality body“ v otázkách rovného zacházení: tři roky poté, Lucie Obrovská [online]. Copyright © [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/Antidiskriminacnizakon/ObrovskaLucie.pdf
- [12] Défenseur des Droits | « Le Défenseur des droits veille au respect des droits et libertés » - article 71-1 de la Constitution [online]. Copyright © [cit. 16.03.2020]. Dostupné z: https://www.defenseurdesdroits.fr/sites/default/files/atoms/files/ddd_ra_2011.pdf
- [13] Diskriminace přímá a nepřímá, věc (ne)známá | Pro Fair Play. [online]. Copyright © 2019 Active Radio [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://www.profairplay.cz/diskriminace-prima-a-neprima-vec-neznama/>
- [14] Dodržování rovnosti a zákaz diskriminace v pracovněprávních vztazích | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbíрка zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/cl...pravnich-vztazich-105394.html>
- [15] Equality Ombudsman – Equinet. Equinet – European Network of Equality Bodies [online]. Copyright © 2019 Equinet. All Rights Reserved. [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: https://equineteurope.org/author/sweden_eo/
- [16] Equality Ombudsman of Sweden - ENNHRI. European Network of National Human Rights Institutions - ENNHRI [online]. Copyright © 2020 ENNHRI [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: http://ennhri.org/our-members/sweden/?fbclid=IwAR3f0PlggHL2rX2_IGcERsd_qa1Dzkt2M8lVurn7ns4Grky0fvJ6EPqzfVw
- [17] Historia Ombudsmana na świecie | Rzecznik Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich | [online]. Dostupné z: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/historia-ombudsmana-na-swiecie>
- [18] Letem ombudsmanským světem | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbíрка zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/letem-ombudsmanskym-svetem-20246.html>

- [19] LOI organique n° 2011-333 du 29 mars 2011 relative au Défenseur des droits | Legifrance. Accueil | Légifrance, le service public de ladiffusion du droit [online]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000023781167&dateTexte=20200316>
- [20] Lutte contre les discriminations et promotion de l'égalité | Défenseur des Droits. Défenseur des Droits | « Le Défenseur des droits veille au respect des droits et libertés » - article 71-1 de la Constitution [online]. Copyright © Defenseur des droits 2020 [cit. 20.03.2020]. Dostupné z: <https://www.defenseurdesdroits.fr/fr/institution/competences/lutte-contre-discriminations>
- [21] Novým ombudsmanem bude Křeček. Poslanci zvolili veřejným ochráncem práv Zemanova kandidáta | iROZHLAS - spolehlivé zprávy. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 25.02.2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ombudsman-volba-verejny-ochrance-prav-krecek-schorm_2002121458_hag
- [22] Obecně o diskriminaci - Lidská práva. [online]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz/student/diskriminace/clanky/obecne-o-diskriminaci>
- [23] Právo a terénní sociální práce. Právo a terénní sociální práce [online]. Dostupné z: <http://www.clovekvpravu.cz/diskriminace-aktualizovano-k-112012-398/kdy-se-jedna-o-diskriminaci-podle-antidiskriminacniho-zakona-406/druhy-diskriminace-409/neprima-diskriminace-412>
- [24] Právo a terénní sociální práce. Právo a terénní sociální práce [online]. Dostupné z: <http://www.clovekvpravu.cz/diskriminace-aktualizovano-k-112012-398/kdy-se-jedna-o-diskriminaci-podle-antidiskriminacniho-zakona-406/druhy-diskriminace-409/prima-diskriminace-411>
- [25] Promotion de l'égalité et de l'accès aux droits | Défenseur des Droits. Défenseur des Droits | « Le Défenseur des droits veille au respect des droits et libertés » - article 71-1 de la Constitution [online]. Copyright © Defenseur des droits 2020 [cit. 20.03.2020]. Dostupné z: <https://www.defenseurdesdroits.fr/fr/institution/moyens/promotion>
- [26] Protection des droits | Défenseur des Droits. Défenseur des Droits | « Le Défenseur des droits veille au respect des droits et libertés » - article 71-1 de la Constitution [online].

- Copyright © Défenseur des droits 2020 [cit. 20.03.2020]. Dostupné z: <https://www.defenseurdesdroits.fr/fr/institution/moyens/protection>
- [27] Riksdagens ombudsman; About JO. Generellt fel [online]. Dostupné z: <https://www.jo.se/en/About-JO/>
- [28] Riksdagens ombudsman; History - The office was established in 1809. Generellt fel [online]. Dostupné z: <https://www.jo.se/en/About-JO/History/>
- [29] Riksdagens ombudsman; A Parliamentary agency. Generellt fel [online]. Dostupné z: <https://www.jo.se/en/About-JO/The-Parliamentary-agency/>
- [30] Riksdagens ombudsman; The act with instructions for the Parliamentary Ombudsmen. Generellt fel [online]. Dostupné z: <https://www.jo.se/en/About-JO/Legal-basis/Instructions/>
- [31] Riksdagens ombudsman; The Riksdag Act Generellt fel [online]. Dostupné z: <https://www.jo.se/en/About-JO/Legal-basis/The-Riksdag-Act-Riksdagsordningen/>
- [32] Ustawa o Rzeczniku Praw Obywatelskich | Rzecznik Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich | [online]. Dostupné z: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/ustawa-o-rzeczniku-praw-obywatelskich>
- [33] Ustawa o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania | Rzecznik Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich | [online]. Dostupné z: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/ustawa-o-wdro%C5%BCeniu-niekt%C3%B3rych-przepis%C3%B3w-unii-europejskiej-w-zakresie-r%C3%B3wnego-traktowania>
- [34] Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 28.10.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/verejny-ochrance-prav/>
- [35] Veřejný ochránce práv - Co je - co není diskriminace. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/diskriminace/pomoc-obetem-diskriminace/co-je-co-neni-diskriminace/>
- [36] Veřejný ochránce práv – Deset let ombudsmana [online]. Copyright © [cit. 22.03.2020]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Ctvrtletky/2019/2019-IV-Q-Equality-Body.pdf

- [37] Veřejný ochránce práv - Diskriminace. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/diskriminace/>
- [38] Veřejný ochránce práv - Jak podat stížnost. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 12.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/jak-podat-stiznost/>
- [39] Veřejný ochránce práv - Jak probíhá šetření. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 11.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/jak-probiha-setreni-dalsi/>
- [40] Veřejný ochránce práv - Novou veřejnou ochránkyní práv byla dnes zvolena Anna Šabatová. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 15.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2014/novou-verejnou-ochrankyni-prav-byla-dnes-zvolena-anna-sabatova/>
- [41] Veřejný ochránce práv - Ochránci a zástupci. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/historie/ochranci-a-zastupci/>
- [42] Veřejný ochránce práv - Ombudsman Pavel Varvařovský rezignoval. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 15.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2013/ombudsman-pavel-varvarovsky-rezignoval/>
- [43] Veřejný ochránce práv – Sborník Diskriminace [online]. Copyright © [cit. 29.03.2020]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Sbornik_Diskriminace.pdf
- [44] Veřejný ochránce práv - Stanislav Křeček se stal ombudsmanem. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 25.02.2020]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2020/stanislav-kreckek-se-stal-ombudsmanem/>
- [45] Veřejný ochránce práv - Statistické údaje o činnosti. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 23.03.2020]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/zpravy-o-cinnosti/statisticke-udaje-o-cinnosti/>

- [46] Veřejný ochránce práv - Zástupkyně veřejného ochránce práv. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 25.02.2020]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/zastupkyne-verejneho-ochrance-prav/>
- [47] Veřejný ochránce práv - Zprávy pro Poslaneckou sněmovnu. Veřejný ochránce práv [online]. Copyright © [cit. 22.03.2020]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/zpravy-o-cinnosti/zpravy-pro-poslaneckou-snemovnu/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Organizační struktura Kanceláře Veřejného ochránce práv

